

Мирослава Петров

МУЗИЧКА КУЛТУРА 7

приручник за наставнике музичке културе
за седми разред основне школе

Рецензенти

мр Бодин Старчевић

Слађана Шегавчић

Татјана Маћејка-Трајковић

Љубица Милићевић

Уредник

Милош Петров

©БИГЗ школство д.о.о., Београд, 2012.

Ниједан део ове књиге не сме да се умножава,
фотокопира нити на било који начин репродукује
без писмене дозволе издавача.

Мирослава Петров • Драгана Грујић

МУЗИЧКА КУЛТУРА 7

ПРИРУЧНИК ЗА НАСТАВНИКЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ
ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Београд, 2012.

САДРЖАЈ

УВОД	7
ПЛАН И ПРОГРАМ ЗА МУЗИЧКУ КУЛТУРУ У 7. РАЗРЕДУ	
ОСНОВНЕ ШКОЛЕ	10
Циљ и задаци	10
Садржаји програма	11
Додатни рад	12
Остали облици образовно-васпитног рада	13
Начин остваривања програма	14
Препоруке за остваривање програма у 7. разреду	14
Дидактичко-методичка упутства	16
Препоручене композиције за певање и свирање	19
Препоручене композиције за рад хора	20
Певање, свирање и основе музичке писмености	21
ПРЕДЛОГ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ	25
ПРЕДЛОЗИ МЕСЕЧНИХ ПЛАНОВА	37
ПРЕДЛОЗИ ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВНИХ ЈЕДИНИЦА	49
ЛИТЕРАТУРА	125

УВОД

Цењене колегинице и колеге!

Пред вама је приручник који је написан да вам помогне при извођењу наставе музичке културе. Њиме првенствено желим да вам омогућим да се једноставније припремате за наставу музичке културе.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

Циљеви наставе музичке културе јесу: стицање основне музичке писмености и напредовање у остваривању образовних постигнућа; оспособљавање ученика да решавају задатке, изражавају и образлажу своје ставове и мишљења и дискутују с другима о томе; развијање код ученика мотивације и интересовања за садржај предмета. Ученици упознају музичку културу обрађујући музику различитих раздобља и стилова, развијају музикалност и креативност и негују заједничко и индивидуално музицирање.

Задаци музичке културе јесу: да се кроз различите садржаје и облике рада у настави музичке културе остваре њени циљеви, да се развију навике слушања, да се доживи и разуме музика, развије и подстиче креативност (извођење, слушање, истраживање и стварање музике), да се упознају основе музичке писмености и изражајна средстава и да се стварају музички ансамбли.

ГРАЂА УЏБЕНИКА

Приручник прати и сугерише извођење наставног часа према наставним јединицама датим у уџбенику.

Уџбеник музичке културе састоји се од три веће наставне целине, а то су: ЈЕЗИК МУЗИКЕ, МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ и МУЗИКА КРОЗ ВЕКОВЕ.

- ▶ ЈЕЗИК МУЗИКЕ је целина у којој се обрађују основни музички појмови и музичка писменост, праћени нотним и слушним примерима.
- ▶ У наставној целини МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ обрађују се поједине групе музичких инструмената, њихова историја, разни камерни састави и симфонијски оркестар као целина. Сви инструменти представљени су сликом и одговарајућим примером за слушање.
- ▶ МУЗИКА КРОЗ ВЕКОВЕ јесте целина у којој се обрађује историја музике, тј. музичко-стилска раздобља од праисторије до епохе класицизма. Текст је богато пропраћен одговарајућим слушним примерима и биографијама истакнутих композитора.

На крају уџбеника налази се поглавље МУЗИЧКИ ПРИМЕРИ ЗА СВИРАЊЕ И ПЕВАЊЕ, речник појмова, решења задатака, као и регистар појмова и имена.

Како би се код ученика избегло засићење истим тематским садржајем, који је у уџбенику обухваћен у три веће тематске целине, могуће је наставне јединице обрађивати промењеним редоследом. Наставник може да одабере редослед којим ће об-

рађивати наставне јединице према могућностима и интересовању одговарајућег одељења, а овај приручник приказује једну од могућности обраде наставних садржаја.

ПЛАНОВИ И ПРИПРЕМЕ ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

На самом почетку приручника цитиран је у целини *Наставни план и програм музичке културе за 7. разред основне школе*.

Затим су наведени предлози годишњег плана и месечних планова за извођење наставе.

План извођења наставног часа у овом приручнику обухвата следеће компоненте:

- ▶ НАСТАВНА ТЕМА/ПОДРУЧЈЕ у којој су садржана нова знања и њихово разумевање, као и слушање, извођење и стварање музике.
- ▶ НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА обрађује одређену тему или подручје.
- ▶ КЉУЧНИ ПОЈМОВИ који се обрађују и потребно их је усвојити (поновити).
- ▶ ЦИЉЕВИ наставне јединице јесу: описмењавање, развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, упознавање музичких стилова, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања.
- ▶ ЗАДАЦИ наставне јединице јесу:
 - **образовни** – одређују која знања ученик треба да разуме и усвоји на наставном часу;
 - **функционални** – одређују начине и методе којима ученик треба да усвоји захтеве наставне лекције;
 - **васпитни** – одређују одлике којима обликујемо и обогаћујемо личност ученика.
- ▶ ТИП ЧАСА, који може бити: **уводни час, час обраде, час утврђивања и понављања** градива.
- ▶ ОБИК РАДА на наставном часу може бити: **индивидуални, фронтални, рад у паровима и рад у групама**.
- ▶ НАСТАВНЕ МЕТОДЕ којима се постиже обрада и остваривање циља наставног часа јесу: **разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање и свирање**.
- ▶ НАСТАВНА СРЕДСТВА – ПОМАГАЛА помажу и олакшавају обраду наставне лекције и чине је занимљивијом:
 - **аудитивна** (инструмент/и, ЦД запис)
 - **аудио-визуелна** (ДВД запис, интернет)
 - **визуелна** (постери, географске карте, слике, фотографије, графофолије)
 - **текстовна** (уџбеник, енциклопедије, чланци)
 - **помоћно-техничка** (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, графоскоп, пројектор)
- ▶ КОРЕЛАЦИЈА представља однос/међусобну повезаност садржаја наставне лекције с другим наставним предметима.
- ▶ ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА садржи:
 - **увод и најаву циља** којима се уводи у садржај наставног часа, односно понављање садржаја претходног часа као наставак обраде одређене теме или области;

- **главни део** у коме се обрађује тема наставне целине, затим нови појмови и слушни примери;
- **завршни део** који подразумева понављање и утврђивање обрађених појмова, знања и садржаја наставне лекције.

Уз уџбеник и слушне примере на ЦД записима предлажемо праћење и коришћење стручне литературе и стручних часописа, као и усавршавање на стручним семинарима за наставнике музичке културе.

Желим да овај приручник помогне вашој креативности како би настава музичке културе била што боља, савременија, занимљивија и кориснија.

Желим вам успех у раду!

Ауторка

ПЛАН И ПРОГРАМ ЗА МУЗИЧКУ КУЛТУРУ У 7. РАЗРЕДУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Годишњи број часова: 36

Недељни број часова: 1

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

Циљ наставе музичке културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, да развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да:

- » упознају музичке културе кроз обраду тема повезаних са музиком различитих епоха;
- » развију музикалност и креативност;
- » негују смисао за заједничко и индивидуално музицирање у свим облицима васпитно-образовног рада са ученицима.

Задаци наставе музичке културе јесу:

- » стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе музичке културе сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе музичке културе, буду у пуној мери реализовани;
- » стицање знања о музици различитих епоха;
- » развијање способности извођења музике (певање/свирање);
- » развијање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музике;
- » подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- » даље упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
- » стварање одељенских ансамбала.

Оперативни задаци

Оперативни задаци су:

- » певање и свирање, по слуху и из нотног текста, песама и тема из познатих композиција;
- » упознавање музике праисторије, античке епохе, средњег века, ренесансе, барока и класицизма кроз сагледавање друштвене функције музике, видова му-

- зицирања, карактеристичних жанрова, облика и инструмената епохе, као и најистакнутијих стваралачких личности;
- » утврђивање појмова из основа музичке писмености;
- » обрада мелодијског мола, обрада акорда на главним ступњевима, појам каденце;
- » обрада мешовитих тактова (7/8, 5/8 – на примерима народних песама);
- » утврђивање и обрада појмова: мелодија, ритам, метар, темпо, динамика, хармонија, полифонија, хомофонија, фактура.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Упознавање музике различитих епоха и извођење музике

Праисторија

Обрада следећих тема: порекло и улога музике у првобитном друштву; изражајна средства музике – примери мелодија и ритмова; настанак првих инструмената (удараљки, дувачких, жичаних).

Певање и свирање примера у комбинацији са покретом. Обрада појма импровизација.

Античка епоха

Музика првих цивилизација – Месопотамија, Египат, Индија и Кина (појмови класног раслојавања и професионалне музике, функција музике у друштву). Упознавање пентатонике кроз извођење примера и упознавање специфичног инструментаријума.

Античка Грчка – музика и мит, инструменти и видови музицирања (дитирамб и грчка трагедија, хорско певање, концертна надметања).

Средњи век

Музика и хришћанство. Музичка основа хришћанске музике. Појава осмогласника и грегоријанског корала. Њихова даља музичка надоградња и развој црквених музичких облика у уметничке. Видови извођења вокалне музике: солистичко, хорско, антифоно и респонзоријално певање, канон. Појава оргуља у Европи. Инструменти у световном музицирању: дувачки, жичани, удараљке. Улога плеса.

Облици црквеног певања код православних народа: литургија и њени делови, врсте црквених песама: химна, тропар, стихира, ирмос. Развој средњовековне музике на Западу: рађање вишегласја. Миса. Извођење примера.

Ренесанса

Световна и духовна музика. Појмови хомофоније и полифоније. Облици: мадригал, шансона, миса, мотет.

Барок

Развој инструмената (породица виолина, породице дрвених и лимених дувачких инструмената, инструменти с диркама). Рођење опере. Клаудио Монтеверди. Облици вокално-инструменталне музике (ораторијум, кантата, пасија). Инструментална музика: солистичко, камерно и оркестарско музицирање. Облици: свита, концерт,

фуга. Антонио Вивалди, Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл. Слушање и извођење једноставних музичких примера. Примери двогласног извођења.

Класицизам

Појам сонате и симфоније. Жанрови класицистичке музике: опера, црквени жанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебно гудачки квартет), солистичка музика. Клавир. Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен. Слушање и извођење једноставних музичких примера.

Музика на тлу Србије

Праисторијска налазишта и антички споменици на тлу Србије. Народна музика и обичаји. Развој црквене музике од XII до XVIII века (утицаји византијске музике и стварање српске црквене музике, духовни центри у турском периоду, развој музике после Велике сеобе).

Основе музичке писмености

Обнављање и обрада нових појмова из музичке писмености: мелодијски мол, акорди на главним ступњевима (на примеру C-dura), каденца, мешовити тактови.

Стварање музике

- » Подстицање музичке креативности кроз импровизацију на доступним инструментима.
- » Стварање дејих композиција.

ДОДАТНИ РАД

Хор и оркестар

Свака основна школа обавезна је да организује рад хорова, и то: хор млађих разреда и хор старијих разреда. У свакој школи у којој постоје услови треба да се оснује школски оркестар. Часови хора и оркестра изводе се континуирано од почетка до краја школске године. Часови хора и оркестра као континуирана настава улазе у фонд часова наставника музичке културе.

Часови рада са хором и оркестром (који су идентични са трајањем школског часа – 45 минута) уносе се у распоред школе и део су радне обавезе ученика које одабере наставник.

Хор

Репертоар школских хорова обухвата одговарајућа дела домаћих и страних аутора разних епоха.

У току школске године потребно је са хором извести најмање десет композиција.

Оркестар

Школским оркестром се сматра инструментални ансамбл са најмање десет инструменталиста који изводе композиције у најмање три деонице. Оркестри могу бити састављени од инструмената који припадају истој породици (блок-флауте, мандо-

лине, тамбуре, хармонике, Орфов инструментаријум итд.) или мешовитог састава према расположивим инструментима. Репертоар школског оркестра чине дела домаћих и страних композитора разних епоха, у оригиналном облику или прилагођена за постојећи школски састав.

У току године оркестар треба да изведе најмање осам дела, од којих нека заједно са хором.

У свим школама у којима раде наставник или наставници који владају неким инструментима организује се додатна настава за даровите и заинтересоване ученике за свирање на појединим инструментима.

Задаци инструменталне наставе јесу:

- » да код ученика развија музичке способности и жељу за активним музицирањем и учествовањем у школским ансамблима;
- » да упоредо са инструменталном наставом ученицима даје и потребна теоријска знања;
- » да и овом наставом подстиче код ученика њихове креативне способности и смисао за колективно музицирање.

Настава се одвија у групи до четири ученика, односно од пет до девет ученика када се ради о блок-флаутама, тамбурама, мандолинама или о Орфовом инструментаријуму. Зависно од могућности и интересовања ученика, у додатној настави се формирају мали музички састави.

Програмом и садржајима додатне наставе обухватити одговарајуће уџбенике, приручнике и збирке за поједине инструменте, као и дела (у оригиналном облику или прилагођена саставима ученика дотичне школе) домаћих и страних композитора из разних епоха, доступна извођачким могућностима ученика.

Ученици приказују своја индивидуална и групна достигнућа из додатне музичке наставе на школским и другим приредбама и такмичењима.

За додатну наставу се одређује један час недељно. Додатна настава је део радне обавезе наставника и изабраних ученика. Ученици који похађају музичку школу нису у обавези да се укључе у додатну наставу.

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

У свакој основној школи има музички обдарене деце, чије се интересовање и љубав за музику не могу задовољити само оним што им пружа настава у разреду. За такву децу која не похађају музичку или балетску школу може се организовати додатна настава и тако се могу укључити у разне групе или у школски оркестар.

Могу се основати групе певача вокалних солиста и солиста инструменталиста, са којима се увежбавају соло песме, мали комади, дуети, терцети, квартети, мали камерни инструментални састави; секција љубитеља слушања музике – који ће слушати разна музичка извођења у школи или ван ње (концерте, радио и телевизијске емисије, музичке филмове и сл.). Осим секција вокалних солиста, инструменталних солиста и љубитеља слушања музике, могуће је организовати секцију младих композитора са којима се ради индивидуално на развоју музичке креативности. Могуће је, такође, основати секцију младих етномузиколога који ће прикупљати мало познате или готово заборављене песме средине у којој живе. Број и врста музичких секција које је

могуће основати у основној школи у односу на способности и интересовања ученика, одређени су само афинитетом наставника и његовим ентузијазмом. Рад формираних секција одвија се континуирано током целе школске године.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Током остваривања програма, потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних (кооперативних) метода наставе/учења, па кроз све програмске целине доследно осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода.

У настави користити, најмање у трећини случајева, задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација које су препоручили Министарство и Завод, а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих се оцењују.

У програму музичке културе за седми разред истакнуто место има стицање знања о музици кроз различите епохе. Циљ није увођење садржаја наставе историје музике, већ обрада тема значајних за разумевање улоге музике у друштву, за упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика, као и истакнутих стваралаца и извођача. Ови циљеви се остварују кроз слушање музичких дела и активно музицирање (певање и свирање). Основе музичке писмености и музичко-теоријски појмови у оваквом приступу планирани су у функцији бољег разумевања музике и музичког дела.

Основни принцип у остваривању циља и задатака треба да буде активно учешће ученика на часу. При томе на једном часу треба обухватити различита подручја предвиђена за тај разред и у настави комбиновати разне методе. Час посвећен само једном подручју и извођен само једном методом не може ученицима бити ни користан ни занимљив, што води ка осиромашивању садржаја и смисла предмета. Настава музичке културе остварује се кроз:

- » стицање знања о музици;
- » певање, свирање и стицање основа музичке писмености;
- » слушање музике;
- » дечје музичко стваралаштво.

Групним и појединачним певањем или свирањем развија се заинтересованост ученика да активно учествују у музичком животу своје средине.

ПРЕПОРУКЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА У СЕДМОМ РАЗРЕДУ

Стицање знања

За усвајање и утврђивање знања из наставног предмета музичка култура у седмом разреду треба користити следеће наставне методе: дијалошку, демонстрацију и монологску. Приликом обраде тема обавезно користити очигледна средства и увек их повезивати са слушним примерима и извођачком праксом.

Слушање музике

- » Усмеравање пажње ученика на аналитичко слушање музике стимулисањем активног праћења примера.
- » Разликовање звучних боја музичких инструмената, упознавање њихових карактеристика (основне групе, грађа, техничко-извођачке могућности).
- » Подстицање различитих видова изражавања ученика у вези са слушањем музике и музичким доживљајем (ово се не сме сводити на пасивизацију улоге наставника и померање акцената са активног слушања на друге активности, обично ликовне или литерарне, за које наставник нема праву компетенцију тумачења и оцењивања).
- » Упознавање музичких дела, стваралаца и извођача.

Основе музичке писмености

- » обнављање предзнака;
- » обнављање простих парних и непарних тактова са четвртинском и осминском јединицом бројања и ала бреве такта;
- » обрада мешовитих тактова (на примерима народних песама);
- » обнављање ознака за динамику (p, mp, pp, f, mf, ff, crescendo, decrescendo) и темпо (adagio, andante, moderato, allegro, vivo, presto);
- » понављање до сада научених лествица, појма тоналитет, упознавање акорда на главним ступњевима C-dura, објашњење и увежбавање каденце, увежбавање мелодијског мола.

Певање песама по слуху и из нотног текста

- » Неопходни су редовно указивање на значај правилне хигијене гласа, стална брига о положају тела при певању, вежбе за певачко дисање, вежбе артикулације, распевавање уз инструменталну пратњу и без ње, певање каденце.
- » Учење песме почиње увођењем у тематику, затим следи наставниково тумачење литерарног текста са наглашавањем васпитних елемената.
- » Приликом учења песама по слуху, прво се демонстрира оригинални вид песме (у темпу, са динамиком), а затим се ради једноставна анализа песме због разумевања форме (заједничко уочавање понављања и контраста).
- » Приликом учења песама из нотног текста, прво се ради анализа записа песме (уочавају се: кључ, предзнаци, такт уз пробу тактирања, динамичке и артикулационе ознаке, дужине и имена тонова), затим се нотни текст ишчитава парлато (са понављањима док се текст не утврди), уради се вежба распевавања и прелази се на певање док наставник свира мелодију.
- » Осмишљавање почетне интонације песме најбоље је дати кроз инструментални увод.
- » Песма се учи по деловима и фразама уз инструменталну пратњу која се у почетку своди на мелодију (аранжмане додати тек пошто је песма научена).
- » Теже ритмичке фигуре и мелодијски скокови обрађују се кроз понављања.
- » Током учења непрекидно се инсистира на изражајном и доживљеном певању.

Свирање

- » свирање на инструментима Орфовог инструментаријума
- » свирање на фрулици, мелодици, тамбури, гитари и другим доступним инструментима
- » свирање примера из литературе

Музичко стваралаштво

- » импровизација мелодије на задати текст
- » инструментална импровизација
- » коришћење игре и импровизација покрета уз музику

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКА УПУТСТВА

Препоручени садржаји овог наставног предмета ученицима треба да пружи знања и информације како би разумели, пратили, разликовали, доживљавали и што боље процењивали музичке вредности.

За успешну реализацију наставе музичке културе неопходно је остварити основни предуслов: кабинет са наставним и очигледним средствима. Наставна средства су: клавир, комплет Орфовог инструментаријума за све ученике, табла са линијским системима, квалитетни уређај за слушање музике, а пожељни су и компјутер, уређај за емитовање ДВД записа са пратећом опремом. Очигледна средства укључују: слике појединачних инструмената, гудачког и симфонијског оркестра, слике страних и домаћих композитора и извођача, квалитетне снимке примера.

Садржаји музичке културе треба да пружи ученицима довољно знања и обавештености који ће им омогућити да разликују стварне вредности и квалитете у свету музике која их окружује у свакодневном животу од оних садржаја који не развијају њихов укус и не доприносе њиховом естетском васпитању.

Усвајање знања ученика зависи од организације часа, који мора бити добро планиран, осмишљен и занимљив. Ученик треба да буде активан на часу, а час музичке културе треба да буде доживљај за ученике. Разним облицима рада, техникама и очигледним средствима ученицима се преносе знања и комбинују разне методе у настави. Наставник је равноправни учесник у свим активностима.

Домаће писмене задатке или писане тестове, контролне задатке, реферате, не треба задавати ни у једном разреду.

Наставу треба увек повезивати са другим предметима, са музичким животом друштва средине и учествовати на такмичењима и музичким приредбама.

Извођење музике

Песма коју ученик учи по слуху или из нотног текста има највише удела у развоју његовог слуха и музичких способности уопште. Певањем песама ученик стиче нова сазнања и развија музички укус. Кроз извођење музике ученик треба да савлада појмове из основа музичке писмености. Настава има задатак да код ученика развија љубав према музичкој уметности и смисао за лепо, да помогне у свестраном развоју личности ученика, да ученика оплемени и да му улепша живот.

При избору песама наставник треба да пође од психофизичког развоја ученика, од њима блиских садржаја, ширећи при том њихова интересовања и обогаћујући дотадашња знања новим садржајима. Такође, потребно је да оцени гласовне могућности разреда пре одабира песама за певање.

Детаљном анализом потребно је обрадити текст и утврдити о чему песма говори, као и у којој је лествици написана. За упознавање народне песме важно је разумети њено етничко и географско порекло, улогу песме у народним обичајима или у свакодневном животу. Једна од карактеристика народних песама јесте и завршетак који одудара од онога што је ученик сазнао кроз основе музичке писмености – завршетак на другом ступњу. На ову карактеристику треба скренути пажњу, а она ће уједно бити и оријентир за препознавање народне песме.

Наставник бира од предложених песама, али мора водити рачуна о томе да у његовом раду буду заступљене уметничке, народне, пригодне песме савремених дечјих композитора, као и композиције са фестивала дечјег музичког стваралаштва које су стварала деца. Ради актуелизације програма, наставник, такође, може научити ученике да певају и понеку песму која се не налази међу предложеним композицијама ако то одговара циљу и задацима предмета и ако одговара критеријуму васпитне и уметничке вредности.

Посебну пажњу треба посветити изражајности интерпретације – динамици, фразирању, доброј дикцији.

Свирање

У сваком одељењу постоји један број ученика који имају веће или мање потешкоће у певању. Таквим ученицима треба дати могућност афирмације кроз свирање на дечјим музичким инструментима да би учествовали у групном музицирању.

У раду користити ритмичке и мелодијске инструменте. Пошто су ученици описмењени, свирање на мелодијским инструментима биће олакшано јер се могу користити нотни примери појединих песама које су солмизационо обрађене.

Потребно је развијати дечје предиспозиције за музичко обликовање и омогућити им да доживе радост свирања, чиме се богати личност у осетљивом периоду емоционалног сазревања.

Слушање музике

Слушање музике је активни психички процес који обухвата емоционално доживљавање и мисаону активност. Улога наставника у организовању правилног приступа слушању музике од пресудне је важности за естетски однос према музици и за тумачење музичког дела. Слушање музике се у седмом разреду ставља у функцију стицања знања о музици и део је обраде задатих тема.

Пре слушања треба обновити знања из области музичких изражајних средстава која се стављају у функцију изабраног примера. Треба избегавати утврђене методске поступке и трагати за новим приступом у складу са делом које се обрађује. Личност ствараоца се представља најуопштеније, са основним хронолошким подацима, с мером одабраним анегдотама и уз настојање да се ученикова знања из различитих области повежу и ставе у функцију разумевања слушаног дела.

Елементи музичког облика могу се усвајати графичким представљањем, али се мора инсистирати на звучној представи сваког облика као на основи разумевања. Музички облици се усвајају у оквиру историјског контекста у којем су се појавили. Могуће је и пожељно користити паралеле са савременим стваралаштвом.

Музичко стваралаштво

Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се стичу у свим музичким активностима, а као резултат креативног односа према музици. Оно има велику васпитну и образовну вредност: подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких репродуктивних и стваралачких активности и знања.

Ове активности треба вредновати према стваралачком ангажовању ученика, а не према квалитету насталог дела јер су и најскромније музичке импровизације педагошки оправдане.

Праћење и вредновање ученика

Да би се остварио процес праћења напредовања и степена постигнућа ученика у настави музичке културе, неопходно је да наставник претходно упозна и идентификује музичке способности сваког ученика.

Оцењивање ученика у настави мора се спроводити организовано. Оно треба да обухвати и прати посебан развој сваког ученика, његов рад, залагање, интересовање, став, умешност, креативност и слично. Наставник треба да прати развој личности у целини и да објективно процењује колико је ученик савладао програмске захтеве. Смисао оцењивања у настави музичке културе не треба да буде искључиво везан за оцену музичких способности, мада њих треба истаћи, већ треба да буде и у функцији награде за залагање, интересовање, љубав према музици. Оцену треба користити као средство мотивације: она треба да ученике мотивише за музичке активности и за бављење музиком у складу с њиховим стварним способностима и потребама.

Домаћи писмени задаци или писани текстови, контролни задаци и слично не задају се за овај предмет ни у једном разреду. Целокупно наставно градиво остварује се само у школи.

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ КОЈИ СЕ МОГУ ПРИМЕНИТИ УНУТАР НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ

(преузето са <http://portal.ceo.edu.rs> Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања)

Област: 1. Знање и разумевање

Основни ниво

У области Знање и разумевање ученик уме да:

МК. 1.1.1. препозна основне елементе музичке писмености

МК. 1.1.2. опише основне карактеристике

- ▶ музичких инструмената и састава
- ▶ историј ско–стилских периода
- ▶ музичких жанрова
- ▶ народног стваралаштва

Средњи ниво

У области Знање и разумевање ученик уме да анализира повезаност:

МК. 2.1.1. музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу (на пример, брз темпо са живахним карактером)

МК. 2.1.2. структуре и драматургије одређеног музичког жанра (на пример, оперски финале са догађајима у драми)

МК. 2.1.3. облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота

Напредни ниво

У области Знање и разумевање ученик:

МК. 3.1.1. зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела

МК. 3.1.2. разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког фолклора

МК. 3.1.3. критички и аргументовано образлаже свој суд

МК. 3.1.4. уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом)

Област : 2. Слушање музике

Основни ниво

У области Слушање музике ученик уме, на основу слушања музичких примера, да именује:

МК. 1.2.1. музичке изражајне елементе

МК. 1.2.2. извођачки састав

МК. 1.2.3. музичке жанрове

МК. 1.2.4. српски музички фолклор

Средњи ниво

У области Слушање музике ученик уме да:

- МК. 2.2.1. опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (на пример, узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре)
- МК. 2.2.2. препозна структуру одређеног жанра

Напредни ниво

У области Слушање музике ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са:

- МК. 3.2.1. структуралном и драматуршком димензијом звучног примера
- МК. 3.2.2. жанровским и историјско–стилским контекстом звучног примера
- МК. 3.2.3. контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора

Област: 3. Музичко извођење

Основни ниво

У области Музичко извођење ученик уме да:

- МК. 1.3.1. пева једноставне дечије, народне или популарне композиције
- МК. 1.3.2. изводи једноставне дечије, народне или популарне композиције на бар једном инструменту

Напредни ниво

У области Музичко извођење ученик уме да:

- МК. 3.3.1. изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима.

Област: 4. Музичко стваралаштво

Основни ниво

У области Музичко стваралаштва ученик уме да:

- МК. 1.4.1. направи музичке инструменте користећи предмете из окружења
- МК. 1.4.2. осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела
- МК. 1.4.3. изводи пратеће ритмичке и мелодијско–ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима
- МК. 1.4.4. учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст.

Напредни ниво

У области Музичко стваралаштво ученик уме да:

- МК. 3.4.1. осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге за дате музичке инструменте
- МК. 3.4.2. импровизује и/или компонује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова
- МК. 3.4.3. осмисли музику за школску представу, приредбу или перформанс.

ПРЕПОРУЧЕНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ

Химне

Државна химна
Химна Светом Сави
Школска химна

Народна музика

Надхњева се момче и девојче
Све тичице зајевале
Седи мома на пенџеру
Ти једина
Трескавица коло
Шано душо

Духовне ђесме

Божићу, наша радости
Исаија Србин – *Алилуја*
Помози нам, драги Боже
К. Станковић – *Многаја љеија*
Тропар за Божић
Тропар Светом Сави
С. Мокрањац – одломак из литургије,
Буди имја

Сшароградске ђесме

Ајде, Като, ајде, злато
Небо је тако ведро
Што се боре мисли моје
Ој, јесенске дуге ноћи
У тем Сомбору

Песме из балканских райова и Првој свејској райа

Капетан Коча путује
Креће се лађа француска
Тамо далеко

Канони

М. Преторијус – *Живела музика*
М. Преторијус – *Освану дан*
Ј. Хајдн – *Интервали*

Песме које су компоновала деца

Одабир песама награђених на
Фестивалу дечјег музичког
стваралаштва.

Песме националних мањина

Зека (мађарска)
Мала ђицица (албанска)
Родиле су ђрњине (русинска)
Тодоро, Тодорке (бугарска)
Црвена јабука (словачка)
Чобанчић (румунска)
Ђелем, Велем (ромска)
Забавна и филмска музика
Избор савремених популарних песама.

ПРЕПОРУЧЕНЕ КОМПОЗИЦИЈЕ ЗА РАД ХОРА

Песме домаћих аутора

К. Бабић – *Балада о два акреја*
И. Бајић – *Српски звуци*
З. Вауда – *Мрави*
З. Вауда – *Пахуљице*
С. Гајић – *Тужна муха*
Д. Деспић – *Киша*
Д. Деспић – *Ојласи*
Д. Деспић – *Смејалица*
В. Ђорђевић – *Веће врана*
В. Илић – *Воденица*
Д. Јенко – *Боже ђравде*
Д. Јенко – *песме из Ћига*
Ј. Каплан – *Жуна*
П. Коњовић – *Врајолан*
Ј. Маринковић – *Љубимче ђролећа*
М. Милојевић – *Већар*
М. Милојевић – *Младоси*
М. Милојевић – *Муха и комарац*
С. Мокрањац – *II руковей*
С. Мокрањац – *X руковей*
С. Мокрањац – *XI руковей*
С. Мокрањац – *На ранилу*
С. Мокрањац – *Пазар живине*
С. Мокрањац – *Славска*
С. Мокрањац – *Тебе ђојем*
С. Мокрањац – *Химна Вуку*
Б. Симић – *Пошла ми мома на вода*
Т. Скаловски – *Македонска хумореска*
М. Тајчевић – *Доголске ђесме*
М. Тајчевић – *I свиџа из Србије*
Шистек-Бабић – *Ој, Србијо*

Сџрани комџозиџори

Аутор непознат – *Ла виолеџа*
Ј. Брамс – *Усџаванка*
К. М. Вебер – *Јека*
Г. Гусејнли – *Моји џилићи*
Г. Димитров – *Ана мрзелана*
З. Кодаљ – *Каџалинка*
З. Кодаљ – *Хидло Вејен*
О. ди Ласо – *Ехо*
Л. Маренцио – *Аџ уна фреска рива*
В. А. Моцарт – *Усџаванка*
Д. Ђовани – *Ки ла џаљарџа*
С. Обретенов – *Гајџар*
Палестрина – *Бенедикџус*
Палестрина – *Виџилаџе*
Б. Сметана – *Долеџеле ласџе*
Ф. Супе – *Проба за концерџи*
Ф. Шопен – *Жеља*
Ф. Шуберт – *Пасџрмка*

Канони

Аутор непознат – *Дона нобис џацем*
Л. Керубини – *На часу џевања*
В. А. Моцарт – *Ноћ је мирна*
Ј. Г. Ферари – *Кукавица*
В. Илић – *Сине музика*
Ј. Хајдн – *Мир је свуда*

ПЕВАЊЕ, СВИРАЊЕ И ОСНОВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ

Са педагошког аспекта веома значајно место има певање песама којима се развијају музичке способности, а ученици се оспособљавају за емоционално доживљавање музике. При учењу и усвајању песама у вокалном извођењу треба настојати да се што више активирају дечје музичке диспозиције и способности: слух, осећај ритма, музичко памћење.

Паралелно са радом на развијању способности ученика за певање по нотном тексту треба развијати способности за аудитивну анализу музике, али тако да сваки метрички, ритмички или мелодијски проблем прво доживи певањем песме по слуху, па тек онда обрадом са нотног текста.

Песме које се уче по нотама ученици треба, према својим могућностима, да свирају и на неким дечјим мелодијским инструментима. На тај начин активирају се и она деца са недовољно развијеним вокалним способностима или интересовањима за овакве начине музичког изражавања. Кад год је могуће, певање ученика треба повезивати са инструменталном пратњом наставника или појединих ученика. На тај начин се развијају способности ученика за схватање органске везаности и прожимање вокалне и инструменталне музике.

Пожељно је да песме или теме које певају или слушају ученици науче и да свирају на неком мелодијском инструменту.

ПРЕДЛОГ ГОДИШЊЕГ ПЛАНА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Месец	Број и назив часа (наставне јединице)	Задаци наставе	Тип часа
СЕПТЕМБАР	1. Државна химна и Химна Светом Сави	» образовни: упознавање са значењем химне и са поштовањем националних симбола. » Функционални: певање и слушање државне химне Д. Јенко, <i>Боже ђравде</i> и <i>Химне Свeјџом Сави</i>, (К. Станковић, обрада З. Вауда), слушање државне химне Републике Грчке. » Васпитни: развијање осећања припадности свом и другим народима, поштовање националних и државних симбола.	– уводни час – час обраде, утврђивања и понављања
	2. Шта све чини језик музике... поновимо	» образовни: понављање до сада обрађених појмова из подручја музичке писмености. » Функционални: решавање задатака и питања из уџбеника. » Васпитни: развијање интересовања за музику и музичке појмове, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.	– уводни час – час утврђивања и понављања
	3. Главни ступњеви у лествици	» образовни: понављање појмова: дурска лествица, тоника, тоналитет; стицање знања о главним ступњевима у дурској лествици и каденци и ознакама за хармонску пратњу. » Функционални: обрада текста у уџбенику и музичких примера – каденца у C-dur лествици, народна песма из Србије, <i>Повела је Јела</i>. » Васпитни: развијање интересовања за музику и музичке појмове, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.	– час обраде – час утврђивања и понављања
	4. Молске лествице	» образовни: понављање појмова молска лествица; природни, хармонијски, мелодијски mol. » Функционални: обрада текста у уџбенику и музичких примера – каденце у природној и хармонској a-mol лествици, народна песма из Србије, <i>Дег' ђоуђрај међо</i>. » Васпитни: развијање интересовања за музику и музичке појмове, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.	– час обраде – час утврђивања и понављања

5. Једноставни тактови	» образовни: понављање појма једноставних или простих тактова: двочетвртински, трочетвртински и двополовински такт. » Функционални: изражајно певати музичке примере уз јасан изговор и разумевање текста – народна песма с Косова <i>Седи мома на ђенџеру</i>, народна песма из Војводине <i>Ти једина</i> и народна песма из Србије <i>Тамо далеко</i>, староградска песма <i>У шем Сомбору</i> » Васпитни: развијање интересовања за музику свога и других народа, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.	– час обраде – час утврђивања и понављања
6. Сложени тактови	» образовни: понављање појма сложених тактова: четворочетвртински и шестосмински такт. » Функционални: изражајно певати музичке примере уз јасан изговор и разумевање текста – народна песма из Црне Горе <i>Све ђиџице зајјевале</i>, староградска песма <i>Ој јесенске дује ноћи</i>, родољубива песма Б. Милосављевића, <i>Креће се лађа француска</i>. » Васпитни: развијање интересовања за музику свога и других народа, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.	– час обраде – час утврђивања и понављања
7. Мешовити тактови	» образовни: савладавање појма мешовитог такта (7/8). » Функционални: увежбавање певања и тактирања примера у 7/8 такту на примеру народне песме из Враћа <i>Шано, душо</i> и народне песме с Косова <i>Гусџа ми мајла ђагнала</i>. » Васпитни: развијање интересовања за музику свога и других народа, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.	– час обраде
8. Песме са свих страна света I	» образовни: упознавање култура и музичке културе других народа, усвајање нових песама; научити да се глас негује као инструмент. » Функционални: свирање и певање песме <i>Трешњин цвећ (Sakura)</i> из Јапана и ромске песме <i>Ђелем, ђелем</i>. » Васпитни: развијање интересовања за музику других народа, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.	– час обраде

9. Песме са свих страна света II	» образовни: упознавање музичке културе других народа, усвајање нових песама. » Функционални: слушање песме из анимираног филма С. Фајн/Ћ. Лоренц/П. И. Чајковски, <i>Once Upon A Dream</i>, валцера из балета <i>Усљавана лејошница</i> П. И. Чајковског и слушање и свирање народне песме из Мађарске <i>Пада киша</i>. » Васпитни: развијање интересовања за музику других народа, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.	– час обраде – час утврђивања и понављања
10. Дечје стваралаштво	» образовни: упознавање дечјег музичког стваралаштва, усвајање нових песама. » Функционални: певање и свирање песама <i>Плес</i>, ученице Т. Николић, и <i>Оркестар из душе</i> ученице Д. Срећковић. » Васпитни: развијање интересовања за музику композиторских покушаја вршњака ученика у одељењу, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.	– час обраде – час утврђивања и понављања
11. Канони	» образовни: стицање знања о појму канона и способности за његово извођење. » Функционални: увежбавање певања канона – М. Преторијус, <i>Освану дан</i>; М. Преторијус, <i>Живела музика</i> и В. А. Моцарт, <i>Даруј нам мир (Dona nobis pacem)</i>. » Васпитни: развијање интересовања за музику и музичке форме, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.	– час обраде – час утврђивања и понављања
12. Увод у проучавање музичких инструмената	» образовни: стицање сазнања о саставу симфонијског оркестра и о улози диригента. » Функционални: обрада текста и фотографија у уџбенику. » Васпитни: развијање интересовања за музичке инструменте.	– уводни час – час обраде и понављања

13. Гудачки инструменти I	» образовни: поновити познате и детаљније упознати нове гудачке инструменте. » Функционални: уочити и слушно препознати поједине гудачке инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – Ђ. Тартини, <i>Соната за виолину у d-molu</i>, <i>Ћавољи џрилер</i>, III став; Ј. Брамс, <i>Соната за виолончело и клавир бр. 1 у e-molu</i>, I став; Ђ. Ботесини, <i>Пасиони аморосе за два конџрабаса и оркестар</i>, II став. » Васпитни: развијање интересовања за музику, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.	– час обраде
14. Гудачки инструменти II	» образовни: упознавање гудачких инструмената и њихових карактеристика, упознавање историјског развоја гудачких инструмената. » Функционални: уочити и слушно препознати поједине гудачке инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – В. А. Моцарт, <i>Концерџ за виолину и оркестар у B-duru</i>, бр. 1, KV 207, I став; А. Дворжак, <i>Концерџ за виолончело и оркестар у h-molu</i>, оџ. 104, III став; Ј. Хајдн, <i>Гудачки квариџеџ, оџ. 76</i>, бр. 1, IV став. » Васпитни: развијање интересовања за музику, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.	– час обраде – час утврђивања и понављања
15. Трзачки (жичани) инструменти	» образовни: поновити познате и детаљније упознати нове жичане инструменте. » Функционални: уочити и слушно препознати поједине трзачке (жичане) инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – Г. Форе, <i>Impromptu</i>; А. Вивалди, <i>Концерџ за манголину, џгаче и чембало у C-duru</i>, I став; Исак Албениз, <i>Asturias</i>; The Shadows, <i>Apache</i>. » Васпитни: развијање интересовања, као и стицање основних појмова о светској музичкој култури, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.	– час обраде – час утврђивања и понављања
16. Инструменти с диркама	» образовни: поновити познате и детаљније упознати нове инструменте с диркама; упознавање историјског развоја инструмената с диркама. » Функционални: уочити и слушно препознати поједине инструменте с диркама; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – Ф. Лист, <i>Мађарска райсодија бр. 2</i>; Ј. С. Бах, <i>Добро џемџеровани клавир I – Прелудијум и фуџа бр. 1 у C-duru</i>, BWV 846; П. И. Чајковски, <i>Крџко Орашчиџ, „Игра шеџерне виле“</i>; Ј. С. Бах, <i>Токаџа и фуџа у d-molu</i>; народна песма, <i>Народно оро</i>; Ј. С. Бах, <i>Брангенбушки концерџ бр. 5 у c-molu</i>, BWV 1050, I став. » Васпитни: развијање интересовања за музику и стицање основних појмова о светској музичкој култури.	– час обраде – час утврђивања и понављања

17. Дувачки инструменти I	» образовни: поновити познате и детаљније упознати нове дрвене дувачке инструменте; упознавање историјског развоја дрвених дувачких инструмената. » Функционални: уочити и слушно препознати поједине дрвене дувачке инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – К. Дебиси, <i>Појодне једној фауна</i>; Ж. Бизе, <i>Кармен</i>, „<i>Avec la garde montante</i>“; П. И. Чајковски, <i>Лабудово језеро</i>, „Смрт лабуда“; Ј. Сибелијус, <i>Лабуд из Туонела</i>; К. М. фон Вебер, <i>Концерти за кларинет и оркестар бр. 2 у Es-duru</i>, III став; П. М. Дибоса, <i>Концерти за саксофон и оркестар</i>, II став; А. Вивалди, <i>Концерти за фајоу, југаче и чембало у e-moli</i>, I став; В. А. Моцарт, <i>Концерти за флаути и оркестар бр. 1 у G-duru</i>, I став. » Васпитни: развијање интересовања за музику, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.	– час обраде – час утврђивања и понављања
18. Дувачки инструменти II	» образовни: поновити познате и детаљније упознати нове лимене дувачке инструменте; упознавање историјског развоја лимених дувачких инструмената и камерних састава дувачких инструмената. » Функционални: уочити и слушно препознати поједине лимене дувачке инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – В. А. Моцарт, <i>Концерти за хорну и оркестар бр. 2 у Es-duru</i>, III став; Ђ. Росини, <i>Вилијам Тел</i>, увертира (одломак); С. Шулес, <i>Соната за тромбон и клавир</i>; Џ. Вилијамс, <i>Џаба Хаџ</i>, тема из филма <i>Повраћајак Џедаја</i>; Ј. Штраус, мл., <i>Рагецки марш</i>; П. Хиндемит, <i>Мала камерна музика за југачки квинтет</i>, оп. 24, бр. 2, I став; Ф. В. Мичам/П. Норис, <i>Америчка патиола (American Patrol)</i>. » Васпитни: развијање интересовања за музику, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.	– час обраде – час утврђивања и понављања

19. Ударачки инструменти	» образовни: поновити познате и детаљније упознати нове ударачке инструменте; упознавање ансамбла с удараљкама. » Функционални: уочити и слушно препознати поједине ударачке инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – Р. Штраус, <i>Тако је говорио Зараџусџа</i> (одломак); В. А. Моцарт, <i>Чаробна фрула</i>, арија Папагена; М. Равел, <i>Болеро</i>; Х. Берлиоз, „Корачница Ракоци“ из <i>Фаустова њроклеџтва</i>; А. Вивес, <i>Фанданџо</i>; К. Орф, <i>Четири комада за ксилофон</i>. » Васпитни: развијање интересовања за музику, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.	– час обраде – час утврђивања и понављања
20. Чаролија звука I	» образовни: упознавање и препознавање музичких примера, композитора и њихових карактеристика. » Функционални: слушање и анализа музичких примера – М. П. Мусоргски/М. Равел, <i>Слике с изложбе</i>, „Велика кијевска врата“, оркестарска верзија; М. П. Мусоргски, <i>Слике с изложбе</i>, „Велика кијевска врата“, клавирска верзија; Б. Сметана, <i>Влџава</i>; Б. Сметана, <i>Продана невеста</i>, „Полка“ и „Фуријант“, уочавање и препознавање музичких инструмената у музичким примерима. » Васпитни: развијање интересовања за музику, стицање културе слушања уметничке музике.	– час обраде – час утврђивања и понављања
21. Чаролија звука II	» образовни: упознавање и препознавање музичких примера, композитора и њихових карактеристика. » Функционални: слушање и анализа музичких примера – П. И. Чајковски, <i>Лабудово језеро</i>, „Шпанска игра“; П. И. Чајковски, <i>Лабудово језеро</i>, „Наполитанска игра“; Ђ. Гершвин, <i>Рајсодџа у џлавом</i>, уочавање и препознавање музичких инструмената у музичким примерима. » Васпитни: развијање интересовања за музику, стицање културе слушања уметничке музике.	– час обраде – час утврђивања и понављања
22. Чаролија звука III	» образовни: упознавање и препознавање музичких примера, композитора и њихових карактеристика. » Функционални: слушање и анализа музичких примера – С. Рахмањин, <i>Полишинел-џајац (Polichinelle)</i>; Ф. Менделсон-Бартолди, <i>Сан леџње ноџи</i>, „Свадебни марш“; П. Коњовић, <i>Кошџана</i>, „Велика чочечка игра“, уочавање и препознавање музичких инструмената у музичким примерима. » Васпитни: развијање интересовања за музику, стицање културе слушања уметничке музике.	– час обраде – час утврђивања и понављања

23. Увод у историју музике	» образовни: упознати поделу историје музике на карактеристична музичко-стилска раздобља; размишљање и закључивање о почецима човековог бављења музиком, људски глас као најстарији инструмент, израда инструмената у праисторији, упознати потребу човека да се изрази музиком (игром, певањем и свирањем). » Функционални: читање текста из уџбеника, проучавање илустрација, разговор и дискусија, закључивање о почецима извођења музике у праисторији. » Васпитни: развијање и подстицање на размишљање о повезаности човека и музике од праисторије до данас.	– уводни час – час обраде
24. Музика и антика	» образовни: значење и карактеристике музике у цивилизацијама антике. » Функционални: читање текста из уџбеника, проучавање илустрација, разговор, свирање и компоновање на основу пентатонске лествице, слушање музичких примера – грчка музика: звуци реконструисаних инструмената старе Грчке (лира и аулос); грчка музика: <i>Epitaphē dei Seikilos</i>; кинеска музика: <i>Zheng Qu</i> (Планине и воге). » Васпитни: развијање интересовања за историју музике.	– час обраде
25. Средњи век – црквена (духовна) музика	» образовни: упознавање с црквеном (духовном) музичком културом средњег века. » Функционални: обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, разговор и дискусија уз слушање музичких примера – грегоријански корал <i>Dies ire</i> (<i>Dies irae</i>) и <i>Алелуја</i> (<i>Alleluia</i>); православна византијска музика: <i>Megale Paraskeue Helleniko Pasha</i>; <i>Сѣихира срѣским свѣишѣљима</i>; <i>Тројар Свѣѣом Сави</i>. » Васпитни: развијање интересовања за историјска музичка раздобља и богатство духовне музичке културе средњег века.	– час обраде
26. Средњи век – световна (народна) музика	» образовни: упознавање са световном (народном) музичком културом средњег века. » Функционални: обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, разговор и дискусија уз слушање музичких примера – Џ. Форнсет, <i>Sumer is icumen in</i> (<i>Лето је дошло</i>). » Васпитни: развијање интересовања за историјска музичка раздобља и богатство световне музичке културе средњег века.	– час обраде – час утврђивања и понављања

27. Ренесанса	» образовни: упознавање с музичком културом раздобља ренесансе. » Функционални: читање текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – О. ди Ласо, <i>Глорија</i>; Ђ. П. да Палестрина, <i>Муса њаје Марцели</i>, „Агнус Деи“ (Јагње божје); М. Преторијус, <i>Кокошији њлес (Ballet des coqs)</i>; Анонимус, <i>La Folia di Rodrigo Martinez</i>. » Васпитни: развијање интересовања за историјска музичка раздобља и музичку културу ренесансе.	– час обраде – час понављања
28. Барок I – рођење опере	» образовни: упознавање с музичком културом раздобља барока и с настанком опере. » Функционални: обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – К. Монтеверди, <i>Орфеј</i>, „Пастирски приказ“ (<i>Lasciate monti</i>), I чин; К. Монтеверди, <i>Орфеј</i>, тужбалица Орфеја „Tu se' morta“. » Васпитни: развијање интересовања за барокну музику и оперу, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.	– час обраде – час понављања
29. Барок II – инструментална музика	» образовни: упознавање с музичком културом раздобља барока – упознавање с барокним музичким стилем и музичким облицима: свита, концерт, фуга, ораторијум, кантата. » Функционални: обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – Ј. С. Бах, <i>Трећа оркестарска свиџа у D-duru</i>, BWV 1068, II став – „Аир“; Ј. С. Бах, <i>Токаџа и фуџа у d-molu</i>, BWV 565 (за оргуље); А. Вивалди, <i>Концерџи за виолину и џудачки оркестар бр. 2 у g-molu</i>, оџ. 8, „Лето“, I став. » Васпитни: развијање интересовања за барокне музичке облике и за историју музике, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.	– час обраде – час понављања
30. Барок III – вокално-инструментална музика	» образовни: упознавање с музичком баштином раздобља барока – упознавање с барокним музичким стилем и музичким облицима: свита, концерт, фуга, ораторијум, кантата, пасија. » Функционални: обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – Г. Ф. Хендл, Ораторијум <i>Месија</i> – Алелуја (хор); Г. Ф. Хендл, <i>Музика на води</i> – <i>Друџа оркестарска свиџа у D-duru</i> (избор: I став – Увертира, II став – <i>Alla Hornpipe</i>, V став – <i>Bourrée</i>). » Васпитни: развијање интересовања за барокне музичке облике и за историју музике, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.	– час обраде – час утврђивања и понављања

31. Класицизам I	» образовни: упознавање с музичком културом класицизма – упознавање с класицистичким музичким стилем и музичким облицима: соната, гудачки квартет, солистички концерт, симфонија. » Функционални: обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – Л. ван Бетовен, <i>Соната за клавир бр. 1 у f-молу, оп. 2</i>, I став; Ј. Хајдн, <i>Гудачки кваријет, оп. 76, бр. 1</i>, IV став. » Васпитни: развијање интересовања за стилско раздобље класицизма, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.	– час обраде
32. Класицизам II	» образовни: упознавање с музичком културом класицизма – упознавање с класицистичким музичким стилем и музичким облицима: соната, гудачки квартет, солистички концерт, симфонија. » Функционални: обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – Ј. Хајдн, <i>Симфонија бр. 103 у Es-duru</i>, „С ударцем тимпана“, I став; В. А. Моцарт, <i>Симфонија бр. 40 у g-молу, KV 550</i>, I став. » Васпитни: развијање интересовања за стилско раздобље класицизма, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.	– час обраде – час понављања
33. Класицизам III	» образовни: упознавање с музичком културом класицизма – упознавање с класицистичким музичким стилем и музичким облицима: соната, гудачки квартет, солистички концерт, симфонија. » Функционални: обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – Л. ван Бетовен, <i>Концерт за клавир и оркестар бр. 1 у C-duru, оп. 15</i>, I став. » Васпитни: развијање интересовања за стилско раздобље класицизма, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.	– час обраде – час утврђивања и понављања
34. Музика у Србији до XVIII века	» образовни: упознавање и неговање традиционалне музике и културе свога народа. » Функционални: обрада текста и илустрација у уџбенику, слушање и певање музичких примера и дискусија о њима – Кир Стефан Србин, <i>Ниња сили небесније</i>; С. Ст. Мокрањац, <i>Светосавски шројар</i>, глас трећи. » Васпитни: неговање интересовања, осећања поштовања и вредновања своје културе и музике.	– час обраде – час утврђивања и понављања

ЈУН	35. Преглед музичко-стилских раздобља	» образовни: поновити кључне појмове из историје музике (музичке форме и композиторе) од праисторије, периода антике па до класицизма. » Функционални: обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање одабраних музичких примера везаних уз музичко-стилске епохе и дискусија о њима. » Васпитни: развијање интересовања за историју музике, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.	– час утврђивања и понављања
	36. Понављање градива, певање и свирање	» образовни: понављање, пресек главних наставних и тематских јединица током школске године. » Функционални: понављање градива, певање песама из додатка према избору наставника и ученика – староградска песма <i>Ajde, Kaſio</i>; староградска песма <i>Шџо се боре мисли моје</i>; румунска песма <i>Прича о чобанчеџу са фрулицом</i>; Х. Ф. Диаз/Х. Марти, <i>Гванџанамера</i>; народна песма <i>Ђурђевдан</i>. » Васпитни: развијање интересовања за музичку културу.	– час утврђивања и понављања

ПРЕДЛОЗИ МЕСЕЧНИХ ПЛАНОВА

МЕСЕЧНИ ПЛАН РАДА – СЕПТЕМБАР 20__ . ГОДИНЕ

Школа: _____ Наставник: _____ Разреди: _____

Назив предмета: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Недељни број часова: 1

Недељни број часа	Назив наставне целине	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Наставне методе	Наставна средства и помагала	Корелације	Образовни стандарди
1.	-	Државна химна и Химна Светом Сави	уводни час, час обраде, утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, певање, слушање	- аудитивна - визуелна - текстовна - помоћно-техничка	историја, географија, српски језик	МК. 3.1.1. МК. 3.2.1. МК. 3.3.1.
2.	Језик музике	Шта све чини језик музике... поновимо	уводни час, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални, рад у паровима, рад у групама	разговор	- аудитивна - визуелна - текстовна - помоћно-техничка	српски језик	МК. 3.1.1. МК. 3.2.1. МК. 3.3.1.
3.	Језик музике	Главни ступњеви у лествици	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање	- аудитивна - визуелна - текстовна - помоћно-техничка	српски језик, математика	МК. 3.1.1. МК. 3.2.1. МК. 3.3.1.
4.	Језик музике	Молске лествице	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање	- аудитивна - визуелна - текстовна - помоћно-техничка	српски језик, математика	МК. 3.1.1. МК. 3.2.1. МК. 3.3.1.

МЕСЕЧНИ ПЛАН РАДА – ОКТОБАР 20__ . ГОДИНЕ

Школа: _____ Наставник: _____ Разреди: _____

Назив предмета: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Недељни број часова: 1

Редни број часа	Назив наставне целине	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Наставне методе	Наставна средства и помагала	Корелације	Образовни стандарди
5.	Језик музике	Једноставни тактови	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање	– аудитивна – визуелна – текстовна – помоћно-техничка	географија, српски језик, историја, математика	МК. 2.1.1. МК. 3.3.1. МК. 3.2.1.
6.	Језик музике	Сложени тактови	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање	– аудитивна – визуелна – текстовна – помоћно-техничка	географија, историја, математика	МК. 2.1.1. МК. 3.3.1. МК. 3.2.1.
7.	Језик музике	Мешовити тактови	час обраде	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање	– аудитивна – визуелна – текстовна – помоћно-техничка	географија, математика	МК. 2.1.3. МК. 3.3.1. МК. 3.2.3.
8.	Језик музике	Песме са свих страна света I	час обраде	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, певање, слушање, свирање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	географија, историја	МК. 3.1.1. МК. 3.3.1. МК. 3.2.1.

МЕСЕЧНИ ПЛАН РАДА – НОВЕМБАР 20___.ГОДИНЕ

Школа: _____ Наставник: _____ Разреди: _____

Назив предмета: МУЗИЧКА КУЛТУРА Недељни број часова: 1

Редни број часа	Назив наставне целине	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Наставне методе	Наставна средства и помагала	Корелације	Образовни стандарди
9.	Језик музике	Песме са свих страна света II	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, певање, слушање, свирање	– аудитивна – визуелна – текстовна – помоћно-техничка	географија	МК. 3.1.1. МК. 3.3.1. МК. 3.2.1.
10.	Језик музике	Дечје стваралаштво	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални, рад у групама	демонстрација, певање, слушање, свирање	– аудитивна – текстовна – помоћно-техничка	српски језик	МК. 3.1.1. МК. 3.3.1. МК. 3.4.3.
11.	Језик музике	Канони	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални, рад у групама	демонстрација, певање, слушање	– аудитивна – визуелна – текстовна	српски језик, страни језик (латински), историја	МК. 2.1.1. МК. 3.3.1. МК. 3.2.1.
12.	Музички инструменти	Увод у проучавање музичких инструмената	уводни час, час обраде, час понављања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	српски језик	МК. 1.1.2. МК. 2.2.1.

МЕСЕЧНИ ПЛАН РАДА – ДЕЦЕМБАР 20__ . ГОДИНЕ

Школа: _____ Наставник: _____ Разреди: _____

Назив предмета: МУЗИЧКА КУЛТУРА Недељни број часова: 1

Редни број часа	Назив наставне целине	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Наставне методе	Наставна средства и помагала	Корелације	Образовни стандарди
13.	Музички инструменти	Гудачки инструменти I	час обраде	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – текстовна – помоћно-техничка	–	МК. 2.1.1. МК. 2.2.1.
14.	Музички инструменти	Гудачки инструменти II	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 2.1.1. МК. 3.2.1.
15.	Музички инструменти	Трзачки (жичани) инструменти	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, демонстрација, слушање, свирање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 2.1.1. МК. 3.2.1.
16.	Музички инструменти	Инструменти с диркама	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, демонстрација, слушање, свирање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 2.1.1. МК. 3.2.1.

МЕСЕЧНИ ПЛАН РАДА – ЈАНУАР 20__ . ГОДИНЕ

Школа: _____ Наставник: _____ Разреди: _____

Назив предмета: МУЗИЧКА КУЛТУРА Недељни број часова: 1

Редни број часа	Назив наставне целине	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Наставне методе	Наставна средства и помагала	Корелације	Образовни стандарди
17.	Музички инструменти	Дувачки инструменти I	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, слушање, свирање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 2.1.1. МК. 2.2.1.
18.	Музички инструменти	Дувачки инструменти II	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 2.1.1. МК. 3.2.1.

МЕСЕЧНИ ПЛАН РАДА – ФЕБРУАР 20____. ГОДИНЕ

Школа: _____ Наставник: _____ Разреди: _____

Назив предмета: МУЗИЧКА КУЛТУРА Недељни број часова: 1

Редни број часа	Назив наставне целине	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Наставне методе	Наставна средства и помагала	Корелације	Образовни стандарди
19.	Музички инструменти	Ударачки инструменти	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, слушање, свирање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 2.1.1. МК. 3.2.1.
20.	Музички инструменти	Чаролија звука I	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 3.1.3. МК. 3.2.2.
21.	Музички инструменти	Чаролија звука II	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 3.1.3. МК. 3.2.2.
22.	Музички инструменти	Чаролија звука III	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 3.1.3. МК. 3.2.2.

МЕСЕЧНИ ПЛАН РАДА – МАРТ 20____. ГОДИНЕ

Школа: _____

Наставник: _____ Разреди: _____

Назив предмета: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Недељни број часова: 1

Недељни број часа	Назив наставне целине	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Наставне методе	Наставна средства и помагала	Корелације	Образовни стандарди
23.	Музика кроз векове	Увод у историју музике	уводни час, час обраде	индивидуални, фронтални	разговор, излагање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, ликовна култура	МК. 1.1.2. МК. 2.2.1.
24.	Музика кроз векове	Музика и антика	час обраде	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање, свирање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија, ликовна култура	МК. 2.1.3. МК. 3.2.1.
25.	Музика кроз векове	Средњи век – црквена (духовна) музика	час обраде	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија, веронаука	МК. 2.1.2. МК. 3.2.2.
26.	Музика кроз векове	Средњи век – световна (народна) музика	час обраде, час утврђивања и понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 2.1.3. МК. 3.2.2.

МЕСЕЧНИ ПЛАН РАДА – АПРИЛ 20__ . ГОДИНЕ

Школа: _____ Наставник: _____ Разреди: _____

Назив предмета: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Недељни број часова: 1

Редни број часа	Назив наставне целине	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Наставне методе	Наставна средства и помагала	Корелације	Образовни стандарди
27.	Музика кроз векове	Ренесанса	час обраде, час понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија, ликовна култура	МК. 2.1.2. МК. 3.2.2.
28.	Музика кроз векове	Барок I – рађање опере	час обраде, час понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, демонстрација, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија, ликовна култура	МК. 1.1.2. МК. 2.2.1.
29.	Музика кроз векове	Барок II – инструментална музика	час обраде, час понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, демонстрација, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, ликовна култура	МК. 2.1.2. МК. 3.2.2.
30.	Музика кроз векове	Барок III – вокално-инструментална музика	час обраде, час понављања и утврђивања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, демонстрација, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, ликовна култура	МК. 3.1.3. МК. 3.2.2.

МЕСЕЧНИ ПЛАН РАДА – МАЈ 20__ . ГОДИНЕ

Школа: _____ Наставник: _____ Разреди: _____

Недељни број часова: 1

Недељни број часа	Назив наставне целине	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Наставне методе	Наставна средства и помагала	Корелације	Образовни стандарди
31.	Музика кроз векове	Класицизам I	час обраде	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија, ликовна култура	МК. 1.1.2. МК. 2.2.1.
32.	Музика кроз векове	Класицизам II	час обраде, час понављања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 2.1.2. МК. 3.2.2.
33.	Музика кроз векове	Класицизам III	час обраде, час понављања и утврђивања	индивидуални, фронтални	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	историја, географија	МК. 3.1.3. МК. 3.2.2.
34.	Музика кроз векове	Музика у Србији до XVIII века	час обраде, час понављања и утврђивања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, слушање, певање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	српски језик, историја, географија, веронаука	МК. 2.1.3. МК. 3.2.1.

МЕСЕЧНИ ПЛАН РАДА – ЈУН 20__ .ГОДИНЕ

Школа: _____ Наставник: _____ Разреди: _____

Назив предмета: МУЗИЧКА КУЛТУРА Недељни број часова: 1

Редни број часа	Назив наставне целине	Назив наставне јединице	Тип часа	Облик рада	Наставне методе	Наставна средства и помагала	Корелације	Образовни стандарди
35.	Музика кроз векове	Преглед музичко-стилских раздобља	час понављања и утврђивања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, излагање, слушање	– аудитивна – визуелна – аудио-визуелна – текстовна – помоћно-техничка	српски језик, историја, географија, веронаука	МК. 3.1.2. МК. 3.2.2.
36.	–	Понављање градива, певање и свирање	час понављања и утврђивања	индивидуални, фронтални, рад у групама	разговор, слушање, певање, свирање	– аудитивна – визуелна – текстовна – помоћно-техничка	српски језик, географија, историја	МК. 3.1.1. МК. 3.3.1. МК. 3.4.1.

ПРЕДЛОЗИ ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВНИХ ЈЕДИНИЦА

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 1.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, извођење

Наставна јединица: **ДРЖАВНА ХИМНА И ХИМНА СВ. САВИ**

Образовни стандарди који се могу применити:

МК. 3.1.1, МК. 3.2.1, МК. 3.3.1.

Кључни појмови: химна

Циљеви: развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, неговање и развијање заједничког музицирања

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање са значењем химне и поштовање националних симбола.
- ▶ **Функционални:** певање и слушање државне химне – Д. Јенко, *Боже љавде* и химне К. Станковића, *Химна Свештом Сави* (обрада З. Вауда), слушање државне химне Републике Грчке.
- ▶ **Васпитни:** развијање осећаја припадности свом и другим народима, поштовање националних и државних симбола.

Тип часа: уводни час, час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање

Наставна средства/помагала:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (слике, фотографије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

С ученицима прегледати илустрације у уџбенику и подстаћи их да наведу у којим се све ситуацијама свира или пева химна.

Главни део:

Саслушати, отпевати и одсвирати (пратити ученике док певају) државну химну *Боже ђравде*.

Истаћи да реч химна долази из грчког језика, и значи песма, хвалоспев. Химна је најстарија песничка врста, коју су користили најстарији народи/културе (Египат, Вавилон, Асирија, Грчка). Споменути да је најстарија национална химна холандска химна из XVI века. Потражити и погледати заставе Србије, Грчке и Холандије.

Саслушати државну химну Републике Грчке (*Imnos is tin Eleftherian*), с обзиром на то да појам химне потиче из грчког језика.

Саслушати, отпевати и одсвирати (пратити ученике док певају) *Химну Светом Сави*. Подстаћи ученике да се присете и кажу нешто о Светом Сави, утемељивачу српске православне цркве, чији се дан слави 27. јануара.

Закључни део:

Најавити да ће се ове школске године обрађивати и музичко-стилске епохе и проучавати музички инструменти – њихова подела и историја. Заједно с ученицима прегледати уџбеник и дати кратак осврт на наставне садржаје у настави музичке културе за седми разред.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 2.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање

Наставна јединица: **ШТА СВЕ ЧИНИ ЈЕЗИК МУЗИКЕ... ПОНОВИМО**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.1, МК. 3.2.1., МК. 3.3.1.

Кључни појмови: –

Циљеви: описмењавање, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа

Задаци:

- » **Образовни:** понављање до сада обрађених појмова из подручја музичке писмености.
- » **Функционални:** решавање задатака и питања из уџбеника.
- » **Васпитни:** развијање интересовања за музику и музичке појмове, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.

Тип часа: уводни час, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у паровима, рад у групама

Наставне методе: разговор

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (постери, слике, фотографије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер)

Корелација: српски језик

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Упутити ученике у то како ће решити задатке у уџбенику и поновити основне појмове из подручја музичке писмености.

Главни део:

Решити задатке у уџбенику појединачно или у групама (зависно од типа питања).

1. Усмено одговорити, именовати бројевима наведене музичке ознаке.
2. Именовати ознаке понављања.
3. Допунити реченицу.
4. Поређати динамичке ознаке и ознаке темпа.
5. Пронаћи појмове у осмосмерци.

Решења:

1. виолински кључ
2. ознака за четворочетвртински такт
3. ознака за staccato
4. ознака за нагласак
5. легато
6. тактна црта
7. разрешилица
8. завршна двострука црта
9. предзнаци (повисилице)
10. ознака за темпо
11. ознака за тоналитет акорда у пратњи
12. снизилица
13. корона
2. знак(ови) понављања, прима волта, секунда волта
3. темпо, динамика
4. adagio, andante, moderato, allegro, vivo, presto
piano (*p*), mezzopiano (*mp*), mezzoforte (*mf*), forte (*f*)
5. решење осмосмерке: њолусџеџен

Закључни део:

Проверити решења уз помоћ Речника појмова на крају уџбеника.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 3.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, извођење

Наставна јединица: **ГЛАВНИ СТУПЊЕВИ У ЛЕСТВИЦИ**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.1, МК. 3.2.1, МК. 3.3.1.

Кључни појмови: дурска лествица, тоника, субдоминанта, доминанта, акорд (трозвук), хармонија, каденца, тоналитет

Циљеви: описмењавање, развијање интересовања за музику, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- » **Образовни:** понављање појмова: дурска лествица, тоника, тоналитет; стицање знања о главним ступњевима у дурској лествици и каденцу и ознакама за хармонску пратњу.
- » **Функционални:** обрада текста у уџбенику и музичких примера – каденца у C-dur лествици, народна песма из Србије, *Повела је Јела*.
- » **Васпитни:** развијање интересовања за музику и музичке појмове, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (постери, слике, фотографије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (рачунар, графоскоп, пројектор)

Корелација: српски језик, математика

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Поновити шта је лествица, шта је ступањ, а шта је цео степен и полустепен. Подстаћи ученике да се присете шта знају о дурској лествици и да именују тонове C-dur лествице музичком абecedом и солмизацијом (видети слику лествице у уџбенику).

Главни део:

Објаснити да је темељни тон сваке лествице по којем лествица носи име први ступањ лествице или тоника. Указати и на друга два важна тона у лествици – IV ступањ лествице који називамо субдоминанта и V ступањ лествице који називамо доминанта. Подстаћи ученике да именују тонику, субдоминанту и доминанту у C-dur лествици (видети слику лествице у уџбенику).

Објаснити шта је мелодија и шта је акорд. Објаснити шта чини хармонију. На свим главним ступњевима лествице могу да се поставе трозвуци – показати како то изгледа и звучи на примеру C-dur лествице (видети нотни текст лествице у уџбенику).

Објаснити шта је каденца и отпевати солмизацијом каденцу у C-dur лествици (видети нотни текст лествице у уџбенику). Прочитати надоградњу о каденци у уџбенику и укратко је коментарисати. Поновити шта је тоналитет и објаснити шта значи када кажемо да је нека песма или композиција компонована у нпр. C-dur тоналитету.

Закључни део:

Отпевати и одсвирати (пратити ученике док певају) народну песму *Повела је Јела*. Посматрати нотни текст народне песме и уочити словне ознаке изнад нота у линијском систему. Објаснити шта те ознаке значе.

Подстаћи ученике да према ознакама изнад линијског система пронађу на клавијатури главне ступњеve лествице за народну песму *Повела је Јела* и одреде у којем је тоналитету песма компонована.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 4.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, извођење

Наставна јединица: **МОЛСКЕ ЛЕСТВИЦЕ**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.1, МК. 3.2.1, МК. 3.3.1.

Кључни појмови: молска лествица, природна, хармонска и мелодијска молска лествица, вођица

Циљеви: описмењавање, развијање интересовања за музику, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- » **Образовни:** понављање појмова молска лествица; природни, хармонијски, мелодијски mol.
- » **Функционални:** обрада текста у уџбенику и музичких примера – каденце у природној и хармонској а-mol лествици, народна песма из Србије, *Дег' љоу-џрај меџо*.
- » **Васпитни:** развијање интересовања за музику и музичке појмове, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (постери, слике, фотографије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (рачунар, графоскоп, пројектор)

Корелација: српски језик, математика

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Поновити шта је лествица, шта је ступањ, а шта је цео степен и полустепен и који су главни ступњеви у лествици. Подестити се шта је каденца. Подстаћи ученике да се присете да свака дурска лествица има своју паралелну молску лествицу. Која је паралелна молска лествица C-dur лествици, а која F-dur лествици? Коментарисати одговоре и дискутовати с ученицима.

Главни део:

Објаснити како настаје молска лествица и напоменути да се дурске лествице разликују од молских по распореду полустепена. Поновити да разликујемо три врсте молских лествица: природну, хармонску и мелодијску молску лествицу.

Објаснити шта је природна молска лествица на примеру a-mol лествице (видети нотни текст лествице у уџбенику). Објаснити где се налазе полустепени у тој лествици и именовати тонове лествице музичком абecedом и солмизацијом. Отпевати солмизацијом каденцу у природној a-mol лествици (видети нотни текст лествице у уџбенику).

Објаснити шта је хармонска молска лествица на примеру a-mol лествице (видети нотни текст лествице у уџбенику). Објаснити где се налазе полустепени у тој лествици и именовати тонове лествице музичком абecedом и солмизацијом. Подсетити се шта је вођица. Отпевати солмизацијом каденцу у хармонској a-mol лествици (видети нотни текст лествице у уџбенику).

Објаснити шта је мелодијска молска лествица на примеру a-mol лествице (видети нотни текст лествице у уџбенику). Објаснити где се налазе полустепени у тој лествици и именовати тонове мелодијске лествице и природне (силазне) музичком абecedом и солмизацијом. Подстаћи ученике да уоче разлике између природне, хармонске и мелодијске a-mol лествице.

Закључни део:

Отпевати и одсвирати (пратити ученике док певају) народну песму *Дег' ђоџирај мего*. Подстаћи ученике да осмисле ритмичку пратњу и певају и свирају песму уз пратњу инструмената Орфовог инструментаријума.

Подстаћи ученике да посматрају нотни текст народне песме *Дег' ђоџирај мего* и уоче који је тон у песми повишен и одреде да ли је песма компонована у природној, хармонској или мелодијској a-mol лествици.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 5.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, извођење

Наставна јединица: **ЈЕДНОСТАВНИ ТАКТОВИ**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.1, МК. 3.3.1, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: једноставни или прости тактови

Циљеви: описмењавање, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- » **Образовни:** понављање појма једноставних или простих тактова: двочетвртински, трочетвртински и двополовински такт.
- » **Функционални:** изражајно певати музичке примере уз јасан изговор и разумевање текста – народна песма с Косова *Седи мома на ђенџеру*, народна песма из Војводине *Ти једина*, народна песма из Србије *Тамо далеко* и староградска песма *У џем Сомбору*.
- » **Васпитни:** развијање интересовања за музику свога и других народа, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер)

Корелација: српски језик, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Подстаћи ученике да се присете шта је такт и шта већ знају о простим тактовима. Поновити појам и значење двочетвртинског, трочетвртинског и двополовинског такта. Шта означавају бројеви написани иза кључа у линијском систему? Подсетити се шта означава горњи, а шта доњи број. Нагласити да су једноставни или прости тактови они тактову у којима наилазимо на један наглашен тактов део – нагласак је на првој јединици бројања, тј. на почетку такта.

Главни део:

Прегледати нотни текст у уџбенику – народну песму с Косова *Сеги мома на ђенџеру* – и именовати предзнаке иза кључа, одредити тоналитет песме, врсту такта (такт 2/4) и темпо у којем се песма изводи. Потом песму изражајно певати уз јасан изговор и разумевање текста, с тачном интонацијом уз ритмичку пратњу доступних удараљки из Орфовог инструментаријума.

Прегледати нотни текст у уџбенику – народну песму из Војводине *Ти једина* – и набројати предзнаке иза кључа и врсту такта (такт 3/4). Одслушати аудио запис песме. Потом песму изражајно певати уз јасан изговор и разумевање текста, с тачном интонацијом уз ритмичку пратњу доступних удараљки из Орфовог инструментаријума. На идентичан начин обрадити и народну песму *Тамо далеко*, а на нотном тексту песме поновити знакове понављања.

Закључни део:

Прегледати нотни текст у уџбенику – староградску песму *У њем Сомбору* – и именовати предзнаке иза кључа, одредити врсту такта (двополовински такт) и темпо у којем се песма изводи. Одслушати аудио запис песме. Потом песму научити изражајно певати уз јасан изговор и разумевање текста, с тачном интонацијом уз ритмичку пратњу доступних удараљки из Орфовог инструментаријума.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 6.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, извођење

Наставна јединица: **СЛОЖЕНИ ТАКТОВИ**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.1, МК. 3.3.1, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: сложени тактови

Циљеви: описмењавање, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога народа, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- » **Образовни:** понављање појма сложених тактова: четворочетвртински и шестосмински такт.
- » **Функционални:** изражајно певати музичке примере уз јасан изговор и разумевање текста – народна песма из Црне Горе *Све ђичице зајјевале*, староградска песма *Ој јесенске дује ноћи*, родољубива песма Б. Милосављевића, *Креће се лађа француска*.
- » **Васпитни:** развијање интересовања за музику свога и других народа, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер)

Корелација: математика

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Поновити градиво са претходног часа о једноставним или простим тактовима, па подстаћи ученике да се присете шта знају о сложеним тактовима.

Прочитати уводни текст у уџбенику о сложеним тактовима.

Нагласити да се у једноставном такту налази само једна теза. Постоје и тактови са две или више теза. Такав такт настаје ако спојимо два или више једноставних тактова у један такт, а зове се сложен такт. У сложене такту налазимо најмање две тезе, али може их бити и више. Прва је теза увек најистакнутија.

Главни део:

Прегледати нотни текст у уџбенику – народну песму из Црне Горе *Све њишице зајјевале* и одредити предзнаке иза кључа и врсту такта. Одслушати аудио запис пемсе, а потом је научити изражајно певати уз јасан изговор и разумевање текста, с тачном интонацијом.

Саслушати, прочитати текст и увежбати певање и свирање староградске песме *Ој јесенске дује ноћи*, и покушати притом тактирати „на два“. Прегледати нотни текст у уџбенику и именовати предзнаке иза кључа.

Посматрати објашњења у уџбенику везана за такт шест осмина – дводелни; сложени такт. Такође, на исти начин обрадити песму Бранислава Милосављевића *Креће се лађа француска*. Прокоментарисати с ученицима садржај и порекло песме, као тематику песме (песма из рата – родољубива песма). Изражајно научити певати музички пример уз јасан изговор и разумевање текста, с тачном интонацијом.

Подстаћи ученике да још једном погледају већ обрађени музички пример *Креће се лађа француска*, да у њему препознају предтакт и одреде у којој је лествици компонована песма.

Закључни део:

Прочитати занимљивост о пуковнику Браниславу Милосављевићу и настанку песме *Креће се лађа француска*.

Поновно отпевати песму *Креће се лађа француска*.

Изражајно певати музичке примере према избору ученика.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 7.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, свирање

Наставна јединица: **МЕШОВИТИ ТАКТОВИ**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.3, МК. 3.3.1, МК. 3.2.3.

Кључни појмови: мешовити такт

Циљеви: описмењавање, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога народа, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- » **Образовни:** савладавање појма мешовитог такта (7/8).
- » **Функционални:** увежбавање певања и тактирања примера у 7/8 такту на примерима народне песме из Врања *Шано, душо* и народне песме с Косова *Гусџа ми мајла љаднала*.
- » **Васпитни:** развијање интересовања за музику свога и других народа, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.

Тип часа: час обраде

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, демонстрација, певање, слушање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер)

Корелација: географија, математика

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Питати ученике да ли могу, према наслову наставне јединице (мешовити тактови), сами закључити о каквим се тактовима ради.

Главни део:

Уз помоћ уџбеника објаснити мешовито-сложене тактове. Мешовити тактови настају комбинацијом дводелних и троделних типова такта, а јављају се у варијантама, нпр. $3 + 2 + 2$, $2 + 2 + 3$ или $2 + 2 + 3$.

Одслушати аудио запис народне песме из Врања *Шано, душо*. На географскох карти показати Врање. Уз помоћ наставника отпевати народну песму *Шано, душо*, а затим тактирати, плескати или уз помоћ доступних инструмената Орфовог инструментаријума свирати карактеристични ритам те народне песме. Погледати нотни текст песме у уџбенику, уочити седам осмина у једном такту. Подстаћи ученике да код свирања пратње нагласе прву јединицу бројања у такту $7/8$ при подели на $3 + 2 + 2$. Нагласити да народне песме које потичу с Косова и Метохије имају специфичан звук и да су као и народне песме из југоисточне Србије често компоноване у такту $7/8$. Таква је и свадбена песма Срба са Косова *Гусџа ми мајла љагнала*. Погледати нотни текст песме у уџбенику, уочити седам осмина у једном такту. Подстаћи ученике да помоћу доступних удараљки из Орфовог инструментаријума прате певање песме *Гусџа ми мајла љагнала*.

Закључни део:

Изражајно певати музичке примере с претходних часова према избору ученика.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 8.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, извођење

Наставна јединица: **ПЕСМЕ СА СВИХ СТРАНА СВЕТА (1)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.1, МК. 3.3.1, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: –

Циљеви: описмењавање, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- » **Образовни:** упознавање култура и музичке културе других народа, усвајање нових песама; научити да се глас негује као инструмент.
- » **Функционални:** свирање и певање песме *Трешњин цвећ* (*Sakura*) из Јапана и ромске песме *Ђелем, ђелем*.
- » **Васпитни:** развијање интересовања за музику других народа, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.

Тип часа: час обраде

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, певање, слушање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, графоскоп, пројектор)

Корелација: географија, историја

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Прочитати текст из уџбеника везан за негу гласа, па увежбати вежбе помоћу којих се упевава глас (нотни текст у уџбенику).

Главни део:

Пронаћи Јапан на географској карти света, подстаћи ученике да испричају шта знају о јапанском народу, о њиховој историји, култури и цивилизацији.

Свирати јапанску песму *Трешњин цвет* (*Sakura*) и певати је (увежбати) пазећи на интонацију и текст. Поделити се у групе, па уз помоћ наставника и уз инструменте Орфовог инструментаријума осмислити ритмичку пратњу. Подстаћи ученике да уоче да се песма састоји од само пет тонова – пентатонске лествице, једне од најстаријих лествица у историји човечанства и музике. Одсвирати на клавиру тонове те пентатонске лествице. Подстаћи ученике да их именују музичком абецедом.

Прочитати текст у уџбенику о јапанској традиционалној музици. На интернету пронаћи песму *Sakura* у извођењу традиционалних јапанских инструмената кото и одслушати песму. Подстаћи ученике да опишу свој доживљај композиције у извођењу на традиционалним инструментима.

Прочитати и коментарисати надоградњу о јапанским таико бубњевима. На интернету пронаћи наступ јапанске скупине Кодо и погледати и одслушати њихов наступ. Подстаћи ученике да опишу свој доживљај композиције и да коментаришу темпо и динамику.

Закључни део:

Саслушати и увежбати изражајно певање ромске песме *Ђелем, ђелем*. Подстаћи ученике да кажу шта знају о ромском народу и њиховом начину живота.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 9.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, извођење

Наставна јединица: **ПЕСМЕ СА СВИХ СТРАНА СВЕТА (2)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.1, МК. 3.3.1, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: –

Циљеви: развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе и других народа, упознавање музичких стилова, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- » **Образовни:** упознавање музичке културе других народа, усвајање нових песама.
- » **Функционални:** слушање песме из анимираног филма С. Фајн/Ћ. Лоренц/П. И. Чајковски, *Once Upon A Dream*, валцера из балета *Усљавана лејоџица* П. И. Чајковског и слушање и свирање народне песме из Мађарске *Пада киша*.
- » **Васпитни:** развијање интересовања за музику других народа, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, певање, слушање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер)

Корелација: географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Подстаћи ученике да укратко испричају бајку *Усџавана лејџица* и да опишу неку адаптацију те бајке коју су гледали на телевизију (нпр. анимирани филм) или у позоришту (нпр. балет или представу).

Главни део:

Саслушати песму из анимираног филма С. Фајн/Ћ. Лоренс/П. И. Чајковски, *Once Upon A Dream (Једном давно у сну)*. Након слушања песме подстаћи ученике да прочитају превод песме и потом опишу угођај композиције. Упитати их препознају ли мелодију песме (П. И. Чајковски, „Валцер“ из балета *Усџавана лејџица*).

Подстаћи ученике на анализу нотног текста песме *Once Upon A Dream (Једном давно у сну)*. У нотном запису песме ученици треба да пронађу и именују ознаке за динамику, одреде шта значи лук који повезује ноте (легато и лигатура) и да одреде врсту такта у којем је компонована песма.

Објаснити да се уметничке композиције често користе у многим филмовима, а обрађује их се на савремен и популаран начин. Тако је и тема валцера из балета *Усџавана лејџица* П. И. Чајковског кориштена у песми *Once Upon A Dream (Једном давно у сну)*. Како би ученици лакше уочили музичку тему одслушајте и оригинални валцер из балета. Дискусија са ученицима – која им се верзија композиције више допада – оригинална верзија за оркестар или прерађена верзија за гласове и оркестар. Подстаћи ученике да се присете шта је валцер и које валцере познају.

Пронаћи Мађарску на географској карти, подстаћи ученике да испричају шта знају о мађарском народу, о њиховој историји, култури, цивилизацији. Затим увежбати певање песме *Пада киша* уз помоћ нотног текста у уџбенику. Изражајно певати музички пример уз јасан изговор и разумевање текста, с тачном интонацијом.

Уз помоћ наставника покушати одсвирати пратњу песме *Пада киша*, на клавиру или гитари, с обзиром на то да су у нотама означени акорди за пратњу.

Изражајно певати музичке примере уз јасан изговор и разумевање текста, с тачном интонацијом.

Закључни део:

Изражајно певати музичке примере с претходних часова према избору ученика.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 10.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, извођење

Наставна јединица: **ДЕЧЈЕ СТВАРАЛАШТВО**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.1, МК. 3.3.1, МК. 3.4.3.

Кључни појмови: –

Циљеви: описмењавање, развијање интересовања за музику, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- » **Образовни:** упознавање дечјег музичког стваралаштва, усвајање нових песама.
- » **Функционални:** певање и свирање песама *Плес*, ученице Т. Николић, и *Оркестар из душе* ученице Д. Срећковић.
- » **Васпитни:** развијање интересовања за музику композиторских покушаја вршњака ученика у одељењу, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: демонстрација, певање, свирање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (–)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер)

Корелација: српски језик

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Одслушати аудио записе песама *Плес* и *Оркесџар из душе*. Подстаћи ученике да кажу своје утиске о песмама.

Главни део:

Отпевати песме *Плес* и *Оркесџар из душе* уз хармонску пратњу наставника. Подстаћи ученике да индивидуално осмисле ритмичку пратњу за обе песме и одсвирају је на доступним инструментима Орфовог инструментаријума.

Направите мали конкурс и одаберите предлоге који ће се користити као ритмичка пратња.

Ученике поделите у две групе – свака група нека увежба певање песме, а потом и отпева задану песму уз ритмичку пратњу и инструменталну подршку наставника.

Закључни део:

Подстаћи ученике да из нотног текста песама *Плес* и *Оркесџар из душе* одреде врсту такта и тоналитете у којем су песме компоноване.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 11.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, извођење

Наставна јединица: **КАНОНИ**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.1, МК. 3.3.1, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: канон

Циљеви: развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- **Образовни:** стицање сазнања о појму канона и начину његовог извођења.
- **Функционални:** увежбавање певања канона – М. Преторијус, *Освану дан*; М. Преторијус, *Живела музика* и В. А. Моцарт, *Даруј нам мир (Dono nobis pacem)*.
- **Васпитни:** развијање интересовања за музику и музичке форме, развијање стрпљења, упорности и међусобне толеранције у заједничком раду.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: демонстрација, певање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (–)

Корелација: српски језик, страни језик (латински), историја

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Поновити појам канона обрађиван у претходним разредима.

Главни део:

Увежбавати певање канона, прво једногласно, а затим покушати подељени у две групе, уз помоћ наставника и уз пратњу инструмента (пијанина), певати музичке примере: М. Преторијус, *Освану дан*; М. Преторијус, *Живела музика* и В. А. Моцарт, *Даруј нам мир* (*Dona nobis pacem*) у канону.

Закључни део:

Покушати увежбане каноне отпевати један за другим, као на приредби.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____

Разред: 7.

Датум: _____

Редни број часа: 12.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање

Наставна јединица: **УВОД У ПРОУЧАВАЊЕ МУЗИЧКИХ ИНСТРУМЕНАТА**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 1.1.2, МК. 2.2.1.

Кључни појмови: оркестар, диригент, партитура

Циљеви: описмењавање, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа

Задаци:

- ▶ **Образовни:** стицање знања о саставу симфонијског оркестра и о улози диригента.
- ▶ **Функционални:** обрада текста и фотографија у уџбенику.
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за музичке инструменте.

Тип часа: уводни час, час обраде, час понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, графоскоп, пројектор)

Корелација: српски језик

Литература: приручник, уџбеник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Покренути с ученицима разговор о врстама заједничког музицирања: где су се до сада с њим сусретали (свирање у разреду, певање у хору, концерти...) и шта су до сада о томе научили.

Подстаћи ученике да се присете врста инструмената које су досада упознали и да испричају шта су о њима научили.

Главни део:

Подстаћи ученике да се присете шта знају о оркестру, где су се с њим сусрели, где су га слушали, ко чини оркестар (музичари, инструменти, диригент). Прочитати текст у уџбенику, погледати илустрацију и фотографију симфонијског оркестара и подстаћи ученике да именују инструменте, групе инструмената, од којих се инструментата састоје (рад у групама). Укратко испричати неколико чињеница о оркестру Београдске филхармоније.

Саслушати снимак оркестра (одабрати један или више примера за слушање с ЦД записа уз уџбеник), па дати ученицима задатак да уоче да ли сви музичари на инструментима свирају исту мелодију или различите мелодије. Погледати и саслушати с ДВД записа (или пронаћи на интернету) наступ неког симфонијског оркестра.

Објаснити улогу диригента и појма партитуре (нотног записа у који су уписане све деонице оркестра, извођача).

Закључни део:

Подстаћи ученике да се поделе у мање групе, сами одаберу инструменте Орфовог инструментаријума, и импровизују и/или компонују своје композиције.

Прокоментарисати рад у групи и индивидуални рад, као и предности и лепоте сарадње и поделе доживљаја с другима у музици и у животу.

Одговорити на питања у уџбенику на крају наставне јединице.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 13.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **ГУДАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (1)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.1, МК. 2.2.1.

Кључни појмови: гудачки инструменти, гудало, виолина, виолончело, контрабас

Циљеви: развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа

Задаци:

- **Образовни:** поновити познате и детаљније упознати нове гудачке инструменте.
- **Функционални:** уочити и слушно препознати поједине гудачке инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – Ћ. Тартини, *Соната за виолину у g-толи*, „Ђавољи трилер“, III став; Ј. Брамс, *Соната за виолончело и клавир бр. 1 у e-толи*, I став; Ћ. Ботесини, *Пасиони аморосе за два контрабаса и оркестар*, II став.
- **Васпитни:** развијање интересовања за музику, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, графоскоп, пројектор)

Корелација: –

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Питати ученике шта знају о гудачким инструментима; које од њих познају. Заједнички разгледати слике у уџбенику. Подстаћи их да закључе зашто се називају гудачким инструментима. Ако у разреду постоји ученик који свира гудачки инструмент, подстаћи га да га донесе, представи и одсвира нешто. Прокоментарисати с ученицима изглед, звук, начин свирања.

Главни део:

Из уџеника прочитати пропратни текст за сваки инструмент и саслушати музичке примере с ЦД записа приложеног уз уџбеник (Ћ. Тартини, *Сонаѿа за виолину у g-molu*, „Ђавољи трилер“, III став (одломак у аранжману за виолину и камерни оркестар); Ј. Брамс, *Сонаѿа за виолончело и клавир бр. 1 у e-molu*, I став; Ћ. Ботесини, *Пасиони аморосе за два конѿрабаса и оркестар*, II став). Питати ученике да прокоментаришу шта су чули, како инструменти звуче, на шта их подсећају. Обратити ученицима пажњу на делове инструмента и објаснити их: како се држе при свирању, тонски опсег и улогу у музици.

Закључни део:

Поновити називе инструмената и проверити шта су ученици упамтили о гудачким инструментима. По избору ученика поновно саслушати један или више музичких примера за гудачке инструменте.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 14.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **ГУДАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (2)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.1, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: гудачки инструменти, гудало, виолина, виолончело, контрабас, гудачки квинтет

Циљеви: развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање гудачких инструмената и њихових карактеристика, упознавање историјског развоја гудачких инструмената.
- ▶ **Функционални:** уочити и слушно препознати поједине гудачке инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – В. А. Моцарт, *Концерти за виолину и оркестар у В-dur, бр. 1, KV 207*, I став; А. Дворжак, *Концерти за виолончело и оркестар у h-moll, оп. 104*, III став; Ј. Хајдн, *Гудачки квинтет, оп. 76, бр. 1*, IV став.
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за музику, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, графоскоп, пројектор)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Поновити називе гудачких инструмената и проверити шта су ученици упамтили о њима.

(По избору ученика поновно саслушати један или више музичких примера за гудачке инструменте.)

Главни део:

Прочитати текст у уџбенику везан за гудачке инструменте: израда и изглед инструмената, израда жица и гудала – од животињских црева, коњског репа. Именовати најзначајније градитеље гудачких инструмената (Амати, Гварнери и Страдивари), чији су радови и до данас у употреби као музички инструменти и који имају посебно велику вредност. Коментарисати историјски развој гудачких инструмената (споменути виолу да брачо, виолу да гамба). (Погледати илустрације (развој инструмената) на постерима, интернету, у енциклопедијама и дискутовати о њима. Затим саслушати музичке примере с ЦД записа приложеног уз уџбеник (В. А. Моцарт, *Концерт за виолину и оркестар у В-duru*, бр. 1, KV 207, I став; А. Дворжак, *Концерт за виолончело и оркестар у h-molu*, оџ. 104). Подстаћи ученике да прокоментаришу шта су чули, како инструменти звуче, на шта их подсећају.

Подстаћи ученике да се присете шта знају о оркестру, где су се с њим сусрели, где су га слушали, ко чини оркестар. Објаснити им што су камерни састави и који инструменти чине гудачки квартет. Саслушати музички пример с ЦД записа уз уџбеник (Ј. Хајдн, *Гудачки квариџеџ*, оџ. 76, бр. 1, IV став).

Закључни део:

Одговорити на питања на крају наставне јединице у уџбенику.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 15.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, стваралаштво

Наставна јединица: **ТРЗАЧКИ (ЖИЧАНИ) ИНСТРУМЕНТИ**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.1, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: трзачки (жичани) инструменти, харфа, мандолина, гитара

Циљеви: дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, развој музикалности и креативности

Задаци:

- ▶ **Образовни:** поновити познате и детаљније упознати нове жичане инструменте.
- ▶ **Функционални:** уочити и слушно препознати поједине трзачке (жичане) инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – Г. Форе, *Impromptu*; А. Вивалди, *Концерти за мандолину, њугаче и чембало у C-duru*, I став; Исак Албениз, *Asturias*; The Shadows, *Apache*.
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања и стицање основних појмова о светској музичкој култури, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, демонстрација, слушање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, графоскоп, пројектор)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Подстаћи ученике да гледају слике инструмената на почетку наставне јединице и да сами покушају да именују инструменте и да опишу њихове карактеристике и могућности. Навести ученике да закључе како изгледају и од чега се састоје трзачки (жичани) инструменти, па, уколико неко од ученика зна да свира трзачки инструмент, нека покаже осталим ученицима.

Главни део:

Припремити у школи, или код куће изградити у групама, неке од трзачких „инструмената“ према упутству у уџбенику, па прокоментарисати звук који производе (јачина, висина тона, опсег...). Описати и демонстрирати како настаје звук код правих трзачких инструмената.

Посматрати слике у уџбенику и подстаћи ученике да сами покушају да именују инструменте и опишу њихове карактеристике и могућности: где их сусрећемо и употребљавамо, у којој врсти музике, на каквим позорницама, као и да закључе, евентуално, порекло инструмента, из које земље долази и из ког је историјског раздобља. Прочитати текст из уџбеника о сваком инструменту и саслушати пропратни музички пример који га описује (Г. Форе, *Impromptu*; А. Вивалди, *Концерти за манголину, југаче и чембало у C-duru*, I став; Исак Албениз, *Asturias; The Shadows, Apache*).

Према могућностима, користити постере, рачунар, графоскоп, пројектор, и евентуално припремити и презентацију услужним програмом (пауер поинт) на рачунару.

Закључни део:

Споменути и остале трзачке инструменте (тамбурица, цимбало, цитра и балалајка). Поновити обрађено градиво и именовати све инструменте из групе трзачких инструмената.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 16.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **ИНСТРУМЕНТИ С ДИРКАМА**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.1, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: инструменти с диркама, клавијатура, клавир, чембало, челеста, оргуље, синтисајзер, хармоника

Циљеви: развијање личног става, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, развој музикалности и креативности

Задаци:

- ▶ **Образовни:** поновити познате и детаљније упознати нове инструменте с диркама; упознавање историјског развоја инструмената с диркама.
- ▶ **Функционални:** уочити и слушно препознати поједине инструменте с диркама; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – Ф. Лист, *Мађарска рајсодија бр. 2*; Ј. С. Бах, *Добро ѿемљеровани клавир I – Прелудијум и фуџа бр. 1 у C-duri*, BWV 846; П. И. Чајковски, *Крцко Орашчић, „Игра шећерне виле“*; Ј. С. Бах, *Токаџа и фуџа у d-moli*; народна песма *Народно оро*; Ј. С. Бах, *Бранденбуршки концерти бр. 5 у c-moli*, BWV 1050, I став.
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за музику и стицање основних појмова о светској музичкој култури.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, демонстрација, слушање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, графоскоп, пројектор)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Уз помоћ илустрације и питања у уџбенику на почетку наставне јединице, подстаћи ученике да се подсети које инструменте с диркама познају.

Главни део:

Помоћу постера, пројектора или графоскопа, односно путем компјутерске презентације, показати ученицима све инструменте споменте у уџбенику. Прочитати карактеристике сваког инструмента појединачно. Прокоментарисати распрострањеност клавира, односно електричних клавијатура, у данашњој тзв. озбиљној и забавној музици. Инструмент је пристојне јачине, истовремено звучање више тонова, што му даје „пун“ звук. Подстаћи ученике који иду у музичку школу да одсвирају нешто на школском инструменту (пијанину, клавиру, електричном клавиру, хармоници...). Саслушати пропратне музичке примере за сваки поједини инструмент с диркама (Ф. Лист, *Мађарска рајсодија бр. 2*; Ј. С. Бах, *Добро ѿемѿеровани клавир I – Прелудијум и фуѿа бр. 1 у C-duru*, BWV 846; П. И. Чајковски, *Крцко Орашчић, „Игра шећерне виле“*; Ј. С. Бах, *Токаѿа и фуѿа у d-molu*; народна песма *Народно оро*), и посматрати реакције ученика. Подстаћи их да прокоментаришу и опишу свој доживљај звука појединог инструмента с диркама.

Укратко коментарисати историјски развој инструмената с диркама (споменути оргуље, чембало, вицинал, спинет и клавикорд). Погледати илустрације Баха за оргуљама и осликаног чембала у уџбенику, дискутовати о њима и саслушати пропратни музички пример за чембало (Ј. С. Бах, *Брангенбуршки концерѿ бр. 5 у c-molu*, BWV 1050, I став).

Подстаћи ученике да изразе своје утиске о звуку чембала и да уоче разлику с данашњим клавиром. Подстаћи расправу о томе зашто је клавир један од најпопуларнијих и најзаступљенијих инструмената данас.

Закључни део:

Поновити обрађено градиво уз помоћ укрштенице на крају наставне јединице у уџбенику.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 17.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (1)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.1, МК. 2.2.1.

Кључни појмови: дрвени дувачки инструменти, флаута, пиколо, обоа, енглески рог, кларинет, саксофон, фагот, контрафагот

Циљеви: развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- **Образовни:** поновити познате и детаљније упознати нове дрвене дувачке инструменте; упознавање са историјским развојем дрвених дувачких инструмената.
- **Функционални:** уочити и слушно препознати поједине дрвене дувачке инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – К. Дебиси, *Појодне једној фауна*; Ж. Бизе, *Кармен*, „Avec la garde montante”; П. И. Чајковски, *Лабудово језеро*, „Смрт лабуда”; Ј. Сибелијус, *Лабуд из Туонела*; К. М. фон Вебер, *Концерти за кларинет и оркестар бр. 2 у Es-duri*, III став; П. М. Дибоя, *Концерти за саксофон и оркестар*, II став; А. Вивалди, *Концерти за фајоли, југаче и чембало у е-толи*, I став; В. А. Моцарт, *Концерти за флаути и оркестар бр. 1 у G-duri*, I став.
- **Васпитни:** развијање интересовања за музику, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, слушање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, графоскоп, пројектор)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Одговорити на уводна питања у наставну јединицу у уџбенику. (Уколико има ученика који знају да свирају неки дрвени дувачки инструмент, подстаћи их да на часу музичке културе одсвирају нешто друговима у одељењу.)

Главни део:

Припремити, или код куће у групама или појединачно израдити инструменте према предлогу из уџбеника, па свирати, производити звукове. Подстаћи ученике да опишу какав звук производи поједини „инструмент“ и начин на који добијају тон(ове). Указати ученицима на правилно дисање, при говору, певању и свирању дувачких инструмената. Набројати све инструменте из групе дрвених дувачких инструмената: флаута, пиколо, обоа, енглески рог, кларинет, саксофон, фагот, контрафагот, и прочитати пропратни текст о сваком инструменту. Саслушати пропратне музичке примере (К. Дебиси, *Појодне једној фауна*; Ж. Бизе, *Кармен*, „Avec la garde montante“; П. И. Чајковски, *Лабудово језеро*, „Смрт лабуда“; Ј. Сибелијус, *Лабуд из Туонела*; К. М. фон Вебер, *Концерти за кларинет и оркестар бр. 2 у Es-duru*, III став; П. М. Дибоса, *Концерти за саксофон и оркестар*, II став; А. Вивалди, *Концерти за флајот, југаче и чембало у е-толи*, I став); посматрати реакције ученика, па их подстаћи да опишу своје утиске и доживљаје.

Укратко коментарисати историјски развој дрвених дувачких инструмената (споменути аулос, шалмај). Прокоментарисати и дискутовати о илустрацији аулоса на римском мозаику у уџбенику и саслушати пропратни музички пример за флауту (В. А. Моцарт, *Концерти за флајот и оркестар бр. 1 у G-duru*, I став).

Закључни део:

Поновити обрађено градиво и именовати све инструменте из групе дрвених дувачких инструмената.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 18.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ (2)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.1, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: лимени дувачки инструменти: хорна, труба, тромбон, туба; дувачки квинтет, камерни састав лимених дувачких инструмената

Циљеви: развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, развој музикалности и креативности

Задаци:

- **Образовни:** поновити познате и детаљније упознати нове лимене дувачке инструменте; упознавање са историјским развојем лимених дувачких инструмената и камерних састава дувачких инструмената.
- **Функционални:** уочити и слушно препознати поједине лимене дувачке инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – В. А. Моцарт, *Концерт за рој и оркестар бр. 2 у Es-duru*, III став; Ђ. Росини, *Вилијам Тел*, увертира (одломак); С. Шулек, *Сонаџа за ѿромбон и клавир*; Џ. Вилијамс, *Џаба Хаѿ*, тема из филма *Повраѿак Џегаја*; Ј. Штраус, м.л., *Рагецки марш*; П. Хиндемит, *Мала камерна музика за ѿдучки квинѿеѿ, оѿ. 24, бр. 2*, I став; Ф. В. Мичам/П. Норис, *Америчка ѿаѿрола (American Patrol)*.
- **Васпитни:** развијање интересовања за музику, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, графоскоп, пројектор)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Поновити поделу дувачких инструмената на дрвене и лимене. (Уколико неко од ученика свира неки лимени дувачки инструмент, подстаћи га да га донесе, покаже и објаснити ученицима како се производи тон и да им нешто одсвира.)

Главни део:

Помоћу постера, пројектора или графоскопа, односно путем презентације, показати ученицима све лимене дувачке инструменте споменуте у уџбенику. Објаснити им карактеристике сваког појединачно. Поновно истаћи потребу да се правилно дише (удах) за производњу тона тј. свирање. Саслушати пропратне музичке примере и прокоментарисати их заједно с ученицима: какав је карактер, динамика, могућности инструмента који их изводи (В. А. Моцарт, *Концерти за хорну и оркестар бр. 2 у Es-duru*, III став; Ђ. Росини, *Вилијам Тел*, увертира, одломак; С. Шулек, *Сонаџа за џромбон и клавир*; Џ. Вилијамс, *Џаба Хаџи*, тема из филма *Повраџак Џегаја*).

Саслушати музички пример за све дувачке инструменте и о њему продискутовати (Ј. Штраус, мл., *Радечки марш*).

Укратко коментарисати историјски развој лимених дувачких инструмената (споменути развој вентила и нагласити када и где су се користили инструменти попут рога и трубе – ловачки рог и фанfare). Погледати староримски мозаик из Либије и илустрацију свирача трубе из Месопотамије у уџбенику и о њима продискутовати.

Подстаћи ученике да се присете шта знају о камерним саставима и који инструменти чине гудачки квартет. Објаснити шта је дувачки квинтет и који га инструменти чине, па истаћи камерни састав лимених дувачких инструмената као популарни ансамбл за композиције многих савремених композитора. Саслушати музичке примере с ЦД записа уз уџбеник (П. Хиндемит, *Мала камерна музика за гудачки квинтет*, оп. 24, бр. 2, I став; Ф. В. Мичам/П. Норис, *Америчка џаџрола (American Patrol)*).

Закључни део:

Поновити обрађено градиво помоћу питања на крају наставне јединице у уџбенику.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 19.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, стваралаштво

Наставна јединица: **УДАРАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.1, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: удараљке с одређеном висином тона, тимпани, звона, звончићи, удараље с неодређеном висином тона, бубањ, тамбурин, чинеле, триангл, гонг, кастањете

Циљеви: развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- **Образовни:** поновити познате и детаљније упознати нове ударачке инструменте; упознавање ансамбла с удараљкама.
- **Функционални:** уочити и слушно препознати поједине ударачке инструменте; развијање слушне перцепције, слушање музичких примера – Р. Штраус, *Тако је говорио Заратустра* (одломак); В. А. Моцарт, *Чаробна фрула*, арија Папагена; М. Равел, *Болеро*; Х. Берлиоз: „Корачница Ракоци“ из *Фаустове проклејска*; Л. Тена, *Фанданіо*; К. Орф, *Четири комада за ксилофон*.
- **Васпитни:** развијање интересовања за музику, изграђивање културних навика ученика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, слушање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, графоскоп, пројектор)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Уз помоћ уџбеника прокоментарисати и поновити с ученицима појам ударачки инструменти (порекло и значење речи, и именовати инструменте удараљке које препознају). Подстаћи ученике да пре часа (код куће) или у школи израде инструменте удараљке на неки од предложених начина израде.

Поновити и набројати инструменте Орфовог инструментаријума: штапићи, трангл, чинеле, бубањ, металофон...

Главни део:

Помоћу постера, пројектора или графоскопа, односно путем презентације, показати ученицима све ударачке инструменте споменуте у уџбенику. Објаснити им карактеристике сваког појединачно. Разговарати с ученицима о томе где су их већ видели (у филмовима и цртаним филмовима, на концертима, на улици), и у којим се музичким ансамблима користе (симфонијским оркестрима, оркестрима забавне музике – „бендовима“...).

Саслушати музичке примере уз сваки ударачки инструмент, и подстаћи ученике да изразе свој утисак о композицији и о сваком поједином инструменту (Р. Штраус, *Тако је љоворио Заратустра*, одломак; В. А. Моцарт, *Чаробна фрула*, арија Папагена; М. Равел, *Болеро*; Х. Берлиоз, „Корачница Ракоци“ из *Фаустовој њроклејсјива*; Л. Тена, *Фанданјо*).

Подстаћи ученике да разликују удараљке с одређеном висином тона: тимпани, звона, звончићи, ксилофон, маримба, вибрафон, и с неодређеном висином тона: бубањ, тамбурин, чинеле, триангл, гонг, кастањете.

Објаснити шта је ансамбл с удараљкама и слушати музички пример с ЦД записа (К. Орф, *Четири комада за ксилофон*).

Закључни део:

Подстаћи ученике да, распоређени у парове или групе, свирају и изведу ритмички или музички пример на удараљци коју су сами израдили.

Поновити обрађено градиво помоћу питања и укрштенице на крају наставне јединице у уџбенику.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 20.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **ЧАРОЛИЈА ЗВУКА (1)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.3, МК. 3.2.2.

Кључни појмови: –

Циљеви: развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање и препознавање музичких примера, композитора и њихових карактеристика.
- ▶ **Функционални:** слушање и анализа музичких примера – М. П. Мусоргски/М. Равел, *Слике с изложбе*, „Велика кијевска врата“, оркестарска верзија; М. П. Мусоргски, *Слике с изложбе*, „Велика кијевска врата“, клавирска верзија; Б. Сметана, *Влџава*; Б. Сметана, *Продана невеста*, „Полка“ и „Фуријант“; уочавање и препознавање музичких инструмената у музичким примерима.
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за музику, стицање културе слушања уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Прочитати називе музичких примера наведених у уџбенику и питати ученике да ли су их већ негде чули. Дискутовати с ученицима о томе шта од раније знају о композицијама које ће слушати на овом часу.

Главни део:

Саслушати музичке примере и током слушања испуњавати таблицу наведену у уџбенику. Музички примери за анализу:

- ▶ М. П. Мусоргски/М. Равел, *Слике с изложбе*, „Велика кијевска врата“, оркестарска верзија;
- ▶ М. П. Мусоргски, *Слике с изложбе*, „Велика кијевска врата“, клавирска верзија;
- ▶ Б. Сметана, *Влџава*;
- ▶ Б. Сметана, *Продана невесџа*, „Полка“ и „Фуријант“.

Решење таблице из уџбеника:

Композитор	Композиција	Инструменти чији се звук истиче у композицији
Модест П. Мусоргски/М. Равел	<i>Слике с изложбе</i> , „Велика кијевска врата“, оркестарска верзија	лимени дувачки инструменти, тимпани, чинеле
Модест П. Мусоргски	<i>Слике с изложбе</i> , „Велика кијевска врата“, клавирска верзија	клавир
Беджих Сметана	<i>Влџава</i>	флаута, обоа, гудачки инструменти, триангл, харфа
Беджих Сметана	Опера <i>Продана невесџа</i> , „Полка“ и „Фуријант“	тимпани, гудачки инструменти, дувачки инструменти

Закључни део:

Подстаћи ученике да изразе личне утиске о композицијама које су слушали.

Поновити обрађено градиво о музичким инструментима.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 21.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **ЧАРОЛИЈА ЗВУКА (2)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.3, МК. 3.2.2.

Кључни појмови: –

Циљеви: развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање и препознавање музичких примера, композитора и њихових карактеристика.
- ▶ **Функционални:** слушање и анализа музичких примера – П. И. Чајковски, *Лабудово језеро*, „Шпанска игра“; П. И. Чајковски, *Лабудово језеро*, „Наполитанска игра“; Џ. Гершвин, *Рајсодија у њавом*; уочавање и препознавање музичких инструмената у музичким примерима
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за музику, стицање културе слушања уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Прочитати називе музичких примера наведених у уџбенику и питати ученике да ли су их већ негде чули. Дискутовати с ученицима о томе шта од раније знају о композицијама које ће слушати на овом часу.

Главни део:

Саслушати музичке примере и током слушања испуњавати таблицу наведену у уџбенику. Музички примери за анализу:

- ▶ П. И. Чајковски, *Лабудово језеро*, „Шпанска игра“;
- ▶ П. И. Чајковски, *Лабудово језеро*, „Наполитанска игра“;
- ▶ Џ. Гершвин, *Рајсодија у њавом*.

Решење таблице из уџбеника:

Композитор	Композиција	Инструменти чији се звук истиче у композицији
Петар И. Чајковски	Балет <i>Лабудово језеро</i> , „Шпанска игра“	кастањете, тамбурин, дувачки инструменти, гудачки инструменти
Петар И. Чајковски	Балет <i>Лабудово језеро</i> , „Наполитанска игра“	труба, триангл, чинеле
Џорџ Гершвин	<i>Рајсодија у њавом</i>	кларинет, клавијир, ударачки инструменти

Закључни део:

Подстаћи ученике да изразе личне утиске о композицијама које су слушали. Поновити обрађено градиво о музичким инструментима.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 22.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **ЧАРОЛИЈА ЗВУКА (3)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.3, МК. 3.2.2.

Кључни појмови: –

Циљеви: развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање и препознавање музичких примера, композитора и њихових карактеристика.
- ▶ **Функционални:** слушање и анализа музичких примера – С. Рахмањинов, *Полишинел-џајац (Polichinelle)*; Ф. Менделсон-Бартолди, *Сан лејње ноћи*, „Свадебени марш“; П. Коњовић, *Кошћана*, „Велика чочечка игра“; уочавање и препознавање музичких инструмената у музичким примерима.
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за музику, стицање културе слушања уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (постери, слике, фотографије, графофолије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Прочитати називе музичких примера наведених у уџбенику и питати ученике да ли су их већ негде чули. Дискутовати с ученицима о томе шта од раније знају о композицијама које ће слушати на овом часу.

Главни део:

Саслушати музичке примере и током слушања испуњавати таблицу наведену у уџбенику. Музички примери за анализу:

- С. Рахмањинов, *Полишинел-ѿајац*;
- Ф. Менделсон-Бартолди, *Сан леѿиње ноћи*, „Свадебни марш“;
- П. Коњовић, *Кошѿана*, „Велика чочечка игра“.

Решење таблице из уџбеника:

Композитор	Композиција	Инструменти чији се звук истиче у композицији
Сергеј Рахмањинов	<i>Полишинел-ѿајац</i>	клавир
Феликс Менделсон-Бартолди	<i>Сан леѿиње ноћи</i> , „Свадебни марш“	труба, гудачки инструменти, дувачки инструменти
Петар Коњовић	Опера <i>Кошѿана</i> , „Велика чочечка игра“	тамбурин, флаута, ударачки инструменти, дувачки инструменти

Закључни део:

Подстаћи ученике да изразе личне утиске о композицијама које су слушали, о томе која им се од слушаних композиција с претходних часова највише свидела и зашто.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____

Разред: 7.

Датум: _____

Редни број часа: 23.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање

Наставна јединица: **УВОД У ИСТОРИЈУ МУЗИКЕ**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 1.1.2, МК. 2.2.1.

Кључни појмови: музичко-стилска раздобља, почеци музике, импровизација, пра-инструменти

Циљеви: развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање историје музичке културе

Задаци:

- **Образовни:** упознати поделу историје музике на карактеристична музичко-стилска раздобља; размишљање и закључивање о почецима човековог ба-вљења музиком, људски глас као најстарији инструмент, израда инструмена-та у праисторији; сагледати потребу човека да се изрази музиком (игром, певањем и свирањем).
- **Функционални:** читање текста из уџбеника, проучавање илустрација, разго-вор и дискусија, закључивање о почецима извођења музике у праисторији.
- **Васпитни:** подстицање на размишљање о повезаности човека и музике од праисторије до данас.

Тип часа: уводни час, час обраде

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање

Наставна средства/помагала:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: историја, ликовна култура

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Разговарати с ученицима о почецима музике. Питати их шта мисле када је настала музика. Разговарати с ученицима о повезаности човековог живота с музиком, о томе у којим се животним ситуацијама човек изражава музиком и шта све музика описује. Питати их с којом су се врстом музике до сада сусрели, каква их музика окружује, какву музику слушају, свирају, а какву су упознали током школовања.

Главни део:

Подстаћи ученике на то да размисле и да сами дођу до закључка о томе колико људи је потребно да би музичка уметност „живела“, односно постојала. Дакле, потребно је доћи до закључка да је за постојање музике потребан композитор – човек који измишља, ствара музику, затим онај који ће је извести: музичар – извођач, и људи који је слушају – публика, која не мора знати ни да ствара ни да изводи музику.

Упоредити музику с другим уметностима: у ликовној уметности потребан је уметник који ствара ликовно дело (слика, статуа) и публика, односно проматрач. Ликовно дело постоји у материјализованом облику, док музика постоји тек када се изводи, јер записана на папиру – музика још не „живи“.

Одговорити на питања из уџбеника и подстаћи ученике на то да сами прокоментаришу каква осећања и доживљаје у њима изазива одређена врста музике.

Дискутовати о појму стила у језику уопштено.

Информативно поделити историју западне музике на музичко-стилска раздобља:

- ▶ антика – од настанка старих цивилизација до краја V века;
- ▶ средњи век – од V до XV века;
- ▶ ренесанса – XV и XVI век;
- ▶ барок – XVII век и прва половина XVIII века;
- ▶ класицизам – од средине XVIII века до почетка XIX века;
- ▶ романтизам – XIX век;
- ▶ музика XX века.

Дефинисати шта подразумевамо под појмом стил у музици.

Разговарати с ученицима о начину живота у праисторији и о томе какви налази и докази из тог времена постоје.

Одговорити на питања из уџбеника. (Како је живео прачовек? По чему то знамо? Шта приказују цртежи на зидовима пећина? Да ли и данас у неким земљама живе људи као у праисторији? У којим земљама?)

Прочитати текст из уџбеника. Нагласити да су се прве мелодије састојале од два тона, да се импровизовало, а на песму и игру људе су подстицали доживљаји из живота (рођење детета, смрт члана заједнице, радост због успешног лова, елементарне непогоде...). Такође истаћи и обредну функцију музике, и одевање тј. маскирање. Упоредити с данашњим наступима музичара, који такође бирају одећу и шминку за наступ, па да и данас све важне догађаје у нашим животима обавезно прати и музика (нпр. свадба, сахрана...).

Подстаћи ученике на то да размисле како и од чега су људи правили прве инструменте (ударали каменом о камен, штапом о штап, бушили рупице у гранама или костима животиња, изум лука и стреле такође је претеча гудачких инструмената –

трзање жице) и како су ослушкивали звуке из природе и јављање животиња, па их имитирали.

Закључни део:

Погледати у разреду неки кратки филм (музички, цртани, документарни) с искљученим (без музичке подлоге и ефеката) и с укљученим тоном и описати разлику у доживљају филма.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 24.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, извођење

Наставна јединица: **МУЗИКА И АНТИКА**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.3, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: пентатонска лествица (пентатоника), дитирамб, грчка трагедија, аулос, китара, лира

Циљеви: дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, упознавање музичких стилова, упознавање историје музичке културе

Задачи:

- » **Образовни:** значење и карактеристике музике у цивилизацијама антике.
- » **Функционални:** читање текста из уџбеника, проучавање илустрација, разговор, свирање и компоновање на основу пентатонске лествице, слушање музичких примера – грчка музика: звуци реконструисаних инструмената старе Грчке (лира и аулос); грчка музика: *Epitaphē dei Seikilos*; кинеска музика: *Zheng Qi* (Планине и воде).
- » **Васпитни:** развијање интересовања за историју музике.

Тип часа: час обраде

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање, свирање

Наставна средства/помагала:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: историја, географија, ликовна култура

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Повести разговор о настанку најстаријих цивилизација и о феудалном друштву; о одвајању музике за владајућу класу.

Главни део:

Сумери и Палестинци музиком су пратили верске обреде, а у Кини и Месопотамији музика је имала и магијску улогу. У Индији је имала и филозофски значај, а у Египту је пратила фараонове и дворске ритуале и свечаности. Музичари су били врло цењени професионалци!

Стари Грци су музици придавали и божанско значење. Према уџбенику набројати и објаснити ликове из грчке митологије који су повезани с музиком (Аполон, Орфеј, музе, Пан). Тадашњи инструменти су китара, аулос и лира и често су приказивани на цртежима. Дионисове свечаности – претеча грчке трагедије у којој је обједињено хорско певање, солистичко певање, игра, инструментална музика, глума. Одржавала су се и такмичења музичара.

Саслушати музички пример са ЦД записа (звучи реконструисаних инструмената старе Грчке – лира и аулос).

Саслушати тонове пентатонског низа и одсвирати их на мелодијским инструментима; покушати од комбинације тих тонова осмислити пратњу уз помоћ наставника. Објаснити да су стари Грци развили састав лествица од седам тонова и да је свака лествица имала карактеристичне размаке између тонова, па су и напеви у тим лествицама имали карактеристична расположења. Напоменути како се у античкој Грчкој о томе веома водило рачуна јер се сматрало да поједина композиција (тј. лествица у којој је она компонована) утиче на људске емоције (споменути да је дорска лествица сматрана умереном и сталоженом па је подстицала на храброст, муљевност и сталоженост). Саслушати музички пример са ЦД записа (грчка музика: *Epitaphie dei Seikilos*). Повести разговор о начину на који су пронађени докази о музичким инструментима и музичком животу тог времена (археолошки налази, слике, цртежи). Упоредити и прокоментарисати данашњи значај музике и музичара у друштву с оним у античко време и важност коју музика уопште има у људском животу и друштву.

Саслушати музички пример кинеске музике на ЦД запису [кинеска музика: *Zheng Qu* (*Планине и воге*)].

Закључни део:

Истаћи да се у каснијим музичко-стилским раздобљима (барок и класицизам) поново развијало интересовање за античку културу која је била основа и надахнуће тим, каснијим, раздобљима, како у музици тако и у другим уметностима. Подстаћи ученике да размисле о томе где су се сусрели с делима надахнутим античком културом (архитектура, позориште).

Поновити нове појмове решавањем укрштенице на крају наставне јединице.

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 25.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **СРЕДЊИ ВЕК – црквена (духовна) музика**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.2, МК. 3.2.2.

Кључни појмови: једногласје, грегоријански корал, Осмогласник, литургија, миса, химна, тропар, стихира, ирмос

Циљеви: описмењавање, развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, упознавање музичких стилова

Задаци:

- » **Образовни:** упознавање с црквеном (духовном) музичком културом средњег века.
- » **Функционални:** обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, разговор и дискусија, и слушање музичких примера – грегоријански корал *Диес ире* (*Dies irae*) и *Алелуја* (*Alleluia*); православна византијска музика *Megale Paraskieve Helleniko Pasha*; *Стихира српским светитељима*; *Тројар Светом Сави*.
- » **Васпитни:** развијање интересовања за историјска музичка раздобља и богатство духовне музичке културе средњег века.

Тип часа: час обраде

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: историја, географија, веронаука

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Заједно с ученицима поновити основне историјске чињенице о хришћанству, ширењу хришћанства по Европи и подели Римског царства на Западно и Источно. Поновити појам вокалне музике.

Главни део:

Црквена музика развијала се упоредо са ширењем хришћанства, као начин на који се обогаћује и оплемењује литургијско славље, црквени обреди и окупљања верника. Објаснити појам литургије, односно мисе и еухаристије. С обзиром на то да хришћанска вера проповеда идеју о једном Богу, тадашња хришћанска заједница пева једногласно на истом, латинском језику, што такође симболизује њено јединство. Хришћанство које је до IV века било прогањано и забрањивано, избегавало је сваку сличност с паганским обичајима. Из тог разлога хришћани нису користили ни инструменте у црквеној музици. С обзиром на настајање бројних држава и народа на подручју Европе, који говоре различитим језицима и имају различите обичаје, јединство у црквеној музици организовано је и до данас сачувано певањем грегоријанског корала (универзалног језика Цркве) чији је утемељивач био папа Гргур I Велики. Једногласно певање без инструменталне пратње задржало се до IX века када се појављују оргуље и вишегласје. Споменути делове католичке мисе (*Kyrie eleison* – Господе помилуј, *Gloria* – Слава, *Credo* – Верујем, *Sanctus* – Свет, *Agnus Dei* – Јагње божје).

Саслушати музички пример са ЦД записа (грегоријански корал *Dies irae* (*Dies irae*), грегоријански напев из секвенце *Dies irae* – Дан гњева, пева се на миси за покојне – *Реквијем*). Тај се напев задржао до данашњег дана и многи композитори су га уградиле у своје композиције док су описивали „последње ствари“, крај света или смрт. Саслушати музички пример са ЦД записа [Грегоријански корал *Алелуја* (*Alleluia*)]. „Алелуја“ је узвик који значи радост, славу, и изражава хришћанску радост због вере у вечни живот и ускрснуће. Обратити ученицима пажњу на распеваност мелодије.

Питати ученике шта знају о православној литургији и музици и јесу ли се и где с њоме већ сусрели. За разлику од западне католичке цркве која је користила универзални латински језик у литургији, на истоку, у Византији, користио се грчки и народни језик, па је тако сваки народ имао литургију на свом језику што доводи и до настајања националних православних цркава. За разлику од католичке, православна литургија је до данашњег дана искључиво вокална.

Саслушати музички пример са ЦД записа (православна византијска музика – *Megale Paraskeue Helleniko Pasha*).

Основу свих православних напева чини *Осмојласник*, православна богослужбена књига, збирка песама посвећених Христовом васкрснућу. Све песме *Осмојласника* разврстане су према осам црквених гласова – од I до VIII. У њему је садржано осам карактеристичних и богослужењу примерених напева. Делове православне литургије чине црквене песме: стихира, тропар, ирмос, канон, кондак, икос и други песнички облици, а те су песме посвећене одређеним светитељима. Тропар је краћа црквена песма од неколико стихова. Тропари с ирмосом на теме из девет или осам библијских песама (ода) слажу се у комплекс канона. Стихира је везана за

стихове из псалама (једна од књига Библије).

Споменути улогу Светог Јована Златоустог у скраћивању литургије у IV веку. Саслушати музичке примере са ЦД записа (*Сѣихира срѣским свейиѣљима; Тройар Свешом Сави*).

За време литургије, певање је било солистичко (пева предводителъ литургије – свештеник), хорско (пева хор), затим респонзоријално певање (предводителъ литургије и хор певају наизменично; респонзоријум – одговор) и антифоно певање (наизменично певање два хора).

Закључни део:

Поновити карактеристике црквене музике католичке и првославне цркве. Дискутовати о служењу литургије у Српској православној цркви (прочитати надоградњу у уџбенику).

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 26.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **СРЕДЊИ БЕК – световна (народна) музика**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.3, МК. 3.2.2.

Кључни појмови: световна музика, путујући певачи

Циљеви: дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа, упознавање музичких стилова

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање са световном (народном) музичком културом средњег века.
- ▶ **Функционални:** обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, разговор и дискусија и слушање музичких примера – Џ. Форнсет, *Sumer is icumen in* (Лето је дошло).
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за историјска музичка раздобља и богатство световне музичке културе средњег века.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Објаснити ученицима разлику између појма црквене музике (духовна музика, компонована по одређеним критеријумима и њоме се слави Бог) и световне музике, која настаје у народу и којом народ описује своју свакодневицу, своја осећања, радост, тугу, љубав, запажања...

Главни део:

У средњем веку музиком се изражавао и обичан народ. То су били путујући певачи, који су певали, играли и свирали. Певали су песме различите тематике у којима су описивали свакодневни живот који их окружује (љубавне, пастирске, дечје, успаванке...). Путујући певачи утицали су и на витешки сталеж, који је такође певао о својим војним победама и поразима, срећној и несрећној љубави. У Француској су се називали трубадури, а у Немачкој минезенгери (*Minnesänger*), тј. мајстори певачи.

Музичари су инструментима пратили певачку дионицу или игру. Инструменти се постепено развијају и усавршавају, како дувачки тако и жичани и разне удараљке. На постерима и/или илустрацијама посматрати изглед инструмената и путујућих свирача. Укратко поновити историјски развој одабраних музичких инструмената обрађених у претходним наставним јединицама који су се употребљавали у средњем веку.

Саслушати музички пример на ЦД запису *Sumer is icumen in* (*Лето је дошло*) Џ. Форн-сета. Превод вишегласне средњовековне енглеске композиције *Sumer is icumen in*:

Лето већ је дошло,
чуј кукавице пев,
расте сад и цвета цвет,
зелени сва шума.
Певај ку-ку!
Овца зове јагње,
а крава телића.
Јарац скаче, радује га
кукавице пев.
Ку-ку, ку-ку!
Лепо певаш, ку-ку,
не знаш престати.

Закључни део:

Заједно с ученицима погледати део екранизације кантате *Кармина бурана* немачког композитора Карла Орфа која је компонована на средњовековне световне текстове и напеве.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 27.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **РЕНЕСАНСА**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.2, МК. 3.2.2.

Кључни појмови: ренесанса, миса, мотет, мадригал, шансона, виланела, лаута, виела, хомофонија, полифонија

Циљеви: развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, упознавање музичких стилова

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање с музичком културом раздобља ренесансе.
- ▶ **Функционални:** читање текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискутовање о њима – О. ди Ласо, *Глорија*; Ђ. П. да Палестрина, *Миса њаје Марцели*, „Агнус Деи“ (Јагње божје); М. Преторијус, *Кокошији њлес (Ballet des coqs)*; Анонимус, *La Folia di Rodrigo Martinez*.
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за историјска музичка раздобља и музичку културу ренесансе.

Тип часа: час обраде, час понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: историја, географија, ликовна култура

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Објаснити значење појма ренесанса. Ренесанса значи препород, и то је раздобље у коме се обнавља интересовање за културна достигнућа антике, наставак културног препорода започетог у средњем веку.

Ренесанса обухвата време од 1400. до 1600. године. Споменути важне историјске догађаје тог времена – откриће Америке, научна открића Г. Галилеја и Н. Коперника, Гутенбергово откриће штампарске пресе, развој трговине и банкарства. Ренесансни утицај присутан је у свим уметностима (сликарство, вајарство, књижевност, музика, архитектура) у црквама и на дворовима у Белгији, Фландрији, Холандији и северној Француској, и у Италији (нпр. Фиренца и Венеција).

Погледати и прокоментарисати Рафаелову слику *Атинска школа* у уџбенику. Прочитати текст *Напојрагње* где се описује град Фиренца као колевка ренесансе и уметници и научници раздобља ренесансе.

Главни део:

Након изума Гутенбергове машине, могле су се штампати ноте (не више ручно преписивање), и тиме је омогућено и брже ширење и популаризација музике.

Музику ренесансе карактерише једноставан и јасан израз и појављују се нови музички облици: миса и мотет у црквеној музици, и ведре световне песме (шансона, виланела) на народним језицима које се заснивају на ритмовима игре (павана, куранта и др.). Објаснити ученицима разлике између мисе и мотета (*вишеславна* духовна вокална композиција која се изводи као део католичког богослужења и *вишегласна* духовна вокална композиција). Објаснити шта је мадригал (*вишегласна свештовна* вокална композиција) и упоредити га с мотетом (*вишегласна* вокална композиција).

Објаснити ученицима разлику између хомофоније (једна мелодија с инструменталном пратњом) и полифоније (две или више мелодија).

Споменути да се у раздобљу ренесансе развија и инструментална музика, а повећава се и проширује инструментаријум. Најраспрострањенији инструмент је виела (нем. *Fiedel*), претеча данашњих гудачких инструмената, па харфа, лира, лаута, гитара, рогови, фруле, звончићи, бубњеви, и претече клавира: клавикорд и чембало.

Саслушати дела одабраних ренесансних композитора на ЦД запису:

- ▶ О. ди Ласо, *Глорија*;
- ▶ Ђ. Л. да Палестрина, *Миса њаје Марцели*, „Агнус Деи“ (Божје јагње);
- ▶ М. Преторијус, *Кокошју њлес* (*Ballet des coqs*);
- ▶ Анонимус, *La Folia di Rodrigo Martinez*.

Разговарати о слушаним музичким примерима а затим их сврстати у световне и црквене (духовне) композиције. Описати на који начин је (избором којих инструмената, ритма, темпа и текста) описан хумор.

Закључни део:

Одговорити на питање у уџбенику на крају наставне јединице и поновити кључне појмове.

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 28.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **БАРОК (1) – рађање опере**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 1.1.2, МК. 2.2.1.

Кључни појмови: барок, либрето, опера

Циљеви: развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, упознавање музичких стилова

Задаци:

- **Образовни:** упознавање с музичком културом раздобља барока и са настанком опере.
- **Функционални:** обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија – К. Монтеверди, *Орфеј*, „Пастирски приказ“ (*Lasciate monti*), I чин; К. Монтеверди, *Орфеј*, тужбалица Орфеја „Tu se’ morta“.
- **Васпитни:** развијање интересовања за барокну музику и оперу, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, демонстрација, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: историја, географија, ликовна култура

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Одредити барок као музичко-стилско раздобље и сместити га у време и простор. Питати ученике шта знају о опери, да ли су је икад слушали, били у позоришту. Питати их да ли знају када је и како настала опера.

Главни део:

Помоћу текста у уџбенику објаснити почетак и настанак опере. Једна од најзначајнијих појава у музици догодила се у Италији, у Фиренци, захваљујући деловању Фирентинске камерате. Барокно раздобље започиње управо појавом опере. Прва опера написана је крајем 16. века – оперу *Дафне* компоновао је Јакопо Пери 1597. године. Из покушаја да се оживи грчка трагедија, развила се нова музичка форма – опера, која се током каснијих векова па све до данашњих дана, показала као једна од најпопуларнијих и најпривлачнијих музичких форми уопште. Реч „опера“ долази од „*opera in musica*“ што значи радња у музици. Текстови за оперу називају се либрето (*libretto*), а теме у операма биле су у почетку античке (митолошке) и величале су људске врлине. Оперу називамо музичко-сценским делом јер су за припрему и извођење опере, осим текста и музике, и певача солиста, хора и инструменталиста (оркестра), потребни и сценограф који израђује сцену, костимограф који израђује костиме, кореограф који осмишљава играчке кораке, корепетитор који проба с извођачима, редитељ који осмишљава кретање по позорници и глуму, и диригент који диригује музичким извођењем. У почетку су се опере изводиле на дворовима, а убрзо су за њих грађена позоришта.

Један од најзначајнијих композитора опере у XVII веку био је Клаудио Монтеверди (опере *Орфеј*, *Крунисање Појеје*, *Аријадна*, итд.). Саслушати пастирски приказ из I чина и тужбалицу из II чина опере *Орфеј* К. Монтевердија у којој Орфеј оплакује Еуридикину смрт. Дискутовати о одслушаном музичком примеру.

Прочитати биографију композитора К. Монтевердија.

Закључни део:

Дискутовати с ученицима о оперским делима која су досад упознали. Слушање музичких примера према избору ученика.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 29.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **БАРОК (2) – инструментална музика**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.2, МК. 3.2.2.

Кључни појмови: барок, музичке форме, свита, концерт, фуга, ораторијум, кантата

Циљеви: описмењавање, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа, упознавање музичких стилова

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање с музичком културом раздобља барока – упознавање с барокним музичким стилем и музичким облицима: свита, концерт, фуга, ораторијум, кантата.
- ▶ **Функционални:** обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – Ј. С. Бах, *Трећа оркестарска свита у D-duru*, BWV 1068, II став – „Аир“; Ј. С. Бах, *Токада и фуџа у d-толи*, BWV 565 (за оргуље); А. Вивалди, *Концерти за виолину и џугачки оркестар бр. 2 у g-толи*, оп. 8, „Лето“, I став.
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за барокне музичке облике и за историју музике, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, демонстрација, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: историја, ликовна култура

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Поновити – одредити барок као музичко-стилско раздобље. Истаћи да је, осим појаве опере, у бароку следио интензиван развој инструменталних форми и самих инструмената.

Главни део:

Помоћу текста у уџбенику истаћи виолину и чембало као инструменте за које се много компоновало, на њима су се изводиле солистичке композиције, али су ти инструменти били и део оркестра. Саслушати звук чембала, оргуља и данашњег клавира у неком од музичких примера на ЦД запису и упоредити их и описати разлике у звуку. Дискусија с ученицима.

Истаћи Ј. С. Баха, Г. Ф. Хендла и А. Вивалдија као најважније барокне композиторе чија ће се музичка дела слушати. Набројати основне музичке облике који се јављају у барокној музици: свита (низ играчких ставова различитог карактера, пореклом од игара различитих народа: алеманда, куранта, сарабанда, жига), концерт (објаснити разлику између појма концерт као слушање музичке приредбе уживо, и појма концерто гросо и концерт уз пратњу оркестра), фуга, и ораторијум (пација) и кантата као вокално-инструменталне форме у којима се користи људски глас (соло и/или хор).

Описати сваку од појединих инструменталних музичких форми (свита, концерт и фуга). Помоћу илустрација на постерима и/или на интернету приближити ученицима инструменте који изводе набројане барокне музичке форме.

Саслушати музичке примере на ЦД запису који илуструју споменуте музичке форме: свиту, концерт и фугу (Ј. С. Бах, *Трећа оркестарска свита у D-duru*, BWV 1068, II став – „Аир“; А. Вивалди, *Концерти за виолину и југачки оркестар бр. 2 у g--molu*, оп. 8, „Лето“, I став; Ј. С. Бах, *Токада и фуа у d-molu*, BWV 565, за оргуље).

Прочитати и коментарисати биографије А. Вивалдија и Ј. С. Баха. Подстаћи ученике да се присете које су њихове композиције већ чули и за које су инструменте компоновали. Истаћи Бахов значај у историји музике и дивљење које према његовом генију траје до данашњих дана.

Закључни део:

Погледати фотографију париске опере *Гарније* у уџбенику и подстаћи ученике да опишу барокни стил у архитектури и да га упореде са барокним стилем у музици.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 30.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **БАРОК (3) – вокално-инструментална музика**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.3, МК. 3.2.2.

Кључни појмови: барок, музичке форме, свита, концерт, фуга, ораторијум, кантата, пасија

Циљеви: описмењавање, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа, упознавање музичких стилова

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање с музичком културом раздобља барока – упознавање с барокним музичким стилем и музичким облицима: свита, концерт, фуга, ораторијум, кантата, пасија.
- ▶ **Функционални:** обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – Г. Ф. Хендл, ораторијум *Месија* – „Алелуја“ (хор); Г. Ф. Хендл, *Музика на води* – *Друја оркестарска свита у D-duru* (избор: I став – Увертира, II став – „Alla Hornpipe“, V став – „Bourrée“).
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за барокне музичке облике и за историју музике, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час понављања и утврђивања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, демонстрација, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: историја, ликовна култура

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Поновити карактеристичне барокне музичке форме обрађене на претходном наставном часу (свита, концерт, fuga), и истаћи најзначајније композиторе тих форми: Ј. С. Баха, Г. Ф. Хендла и А. Вивалдија у Немачкој, Енглеској, односно у Италији.

Главни део:

Поновити основне музичке облике који се јављају у барокној музици: свита (низ играчких ставова различитог карактера, пореклом од игара различитих народа: алеманда, куранта, сарабанда, жига), концерт (објаснити разлику између појма концерт као слушање музичке приредбе уживо, и појма концерто гресо и концерт уз пратњу оркестра), fuga, ораторијум и кантата као вокално-инструменталне форме у којима се користи људски глас (соло и/или хор).

Описати сваку од појединих вокално-инструменталних музичких форми (ораторијум и кантата).

Саслушати музички пример на ЦД запису који илуструје ораторијум (Г. Ф. Хендл, ораторијум *Месија* – „Алелуја“ – хор).

Уз помоћ биографије композитора у уџбенику представити композитора Г. Ф. Хендла. Саслушати музички пример на ЦД запису (Г. Ф. Хендл, *Музика на води* – Друџа оркестарска свиџа у *D-duru* (избор: I став – Увертира, II став – „Alla Hornpipe“, V став – „Bourrée“).

Подстаћи ученике да упореде Бахову (поновно послушати музичке примере са ЦД записа) и Хендлову композицију. Дискутовати с ученицима о Баховој изјави о Г. Ф. Хендлу и о занимљивости о првом извођењу *Музике на води*.

Подстаћи ученике да изразе сличности и разлике које су уочили слушајући музику (било по избору инструмента, темпу, карактеру композиције и сл.).

Закључни део:

Поновити наставне садржаје уз помоћ питања на крају наставне јединице.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 31.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **КЛАСИЦИЗАМ (1)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 1.1.2, МК. 2.2.1.

Кључни појмови: класицизам, соната, солистички концерт, гудачки квартет, симфонија

Циљеви: описмењавање, развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа, упознавање музичких стилова

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање с музичком културом класицизма – упознавање с класицистичким музичким стилем и музичким облицима: соната, гудачки квартет, солистички концерт, симфонија.
- ▶ **Функционални:** обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – Л. ван Бетовен, *Соната за клавир бр. 1 у f-толу, оп. 2*, I став; Ј. Хајдн, *Гудачки квариџеи, оп. 76*, бр. 1, IV став.
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за стилско раздобље класицизма, изградња културних навика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: историја, географија, ликовна култура

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Подстаћи ученике на то да се присете шта су до сада из историје научили о важним догађајима који су се десили крајем XVIII века (Француска револуција), и покренути кратку расправу о изразу „класика“. Споменути да се израз класична музика често користи за озбиљну музику иако се он најпре односи на музику из раздобља класицизма.

Главни део:

Откриће остатака римског града Помпеје један је од мотива и почетака поновног интересовања за уметност и архитектуру антике (поновити у ком се стилском раздобљу већ појавило интересовање за антику – ренесанса).

Уз помоћ таблице у уџбенику упоредити карактеристике барокног и класицистичког стила у музици, и нагласити новонастале тежње за јасноћом и поједностављењем које се јављају као одговор на китњаст и богат стил барокног раздобља.

Музичке форме у класицизму „наслеђују“ се из барока (поновити које), али настају и нове у измењеном облику: соната, солистички концерт, гудачки квартет.

Најзначајнији композитори класицизма јесу: Ј. Хајдн, В. А. Моцарт и Л. ван Бетовен. Објаснити зашто период класицизма називамо и бечким класицизмом. Уз помоћ текста и пратећих илустрација из уџбеника обрадити карактеристике сонатне форме (уколико ученици покажу интересовање за наставну тему, објаснити и сонатни облик).

На табли написати приказ класичне троставачне сонате и детаљно га објаснити. Саслушати музички пример на ЦД запису (Л. ван Бетовен, *Соната за клавир бр. 1 у f-moll, оп. 2, I став*). Дискусија о музичком примеру.

Уз помоћ текста из уџбеника обрадити карактеристике гудачког квартета. Присетити се који све инструменти чине гудачки квартет. Саслушати музички пример на ЦД запису (Ј. Хајдн, *Гудачки квариџет, оп. 76, бр. 1, IV став*). Дискутовати о одслушаном музичком примеру.

Закључни део:

Прочитати из уџбеника биографију Јозефа Хајдна и подстаћи ученике да се присете његових композиција које су досад чули. Посматрати слику у уџбенику која приказује извођење Хајдновог ораторијума и дискутовати о њој с ученицима.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 32.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **КЛАСИЦИЗАМ (2)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.2, МК. 3.2.2.

Кључни појмови: класицизам, соната, солистички концерт, гудачки квартет, симфонија

Циљеви: описмењавање, развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа, упознавање музичких стилова

Задаци:

- **Образовни:** упознавање с музичком културом класицизма – упознавање с класицистичким музичким стилем и музичким облицима: соната, гудачки квартет, солистички концерт, симфонија.
- **Функционални:** обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – Ј. Хајдн, *Симфонија бр. 103 у Es-duru*, „С ударцем тимпана“, I став; В. А. Моцарт, *Симфонија бр. 40 у g-molu*, KV 550, I став.
- **Васпитни:** развијање интересовања за стилско раздобље класицизма, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Поновити карактеристичне музичке форме класицизма обрађене на претходном часу (соната, солистички концерт) и најавити обраду нових (гудачки квартет, симфонија).

Главни део:

Уз помоћ текста и илустрације из уџбеника обрадити карактеристике симфоније. Саслушати музички пример на ЦД запису (Ј. Хајдн, *Симфонија бр. 103 у Es-duru*, „С ударцем тимпана“, I став). Дискутовати о одслушаном музичком примеру. Подстаћи ученике да се присете шта су о Ј. Хајдну до сада научили и које су његове композиције чули и упознали.

Саслушати музички пример на ЦД запису (В. А. Моцарт, *Симфонија бр. 40 у g-molu*, KV 550, I став). Дискутовати о одслушаном музичком примеру.

Подстаћи ученике да се присете шта су о В. А. Моцарту до сада научили и које су његове композиције чули и упознали. Прочитати из уџбеника биографију В. А. Моцарта.

Прочитати занимљивост о В. А. Моцарту у уџбенику и дискутовати о њој с ученицима.

Закључни део:

Подстаћи ученике да се присете Бетовенових симфонија (Пета, Шеста и Девета) и њихових препознатљивих тема. Споменути да је Бетовен у своју IX симфонију увео солисте и хор па су и неки композитори каснијих стилских периода чинили слично (споменути аустријског композитора Г. Малера). Посетити интернет страницу www.youtube.com и погледати снимке одломака из финала Бетовенове IX симфоније и Малерове VIII симфоније.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 33.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: **КЛАСИЦИЗАМ (3)**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.3, МК. 3.2.2.

Кључни појмови: класицизам, соната, солистички концерт, гудачки квартет, симфонија

Циљеви: описмењавање, развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе других народа, упознавање музичких стилова

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање с музичком културом класицизма – упознавање с класицистичким музичким стилем и музичким облицима: соната, гудачки квартет, солистички концерт, симфонија.
- ▶ **Функционални:** обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање музичких примера и дискусија о њима – Л. ван Бетовен, *Концерти за клавира и оркестар бр. 1 у C-duru, оп. 15*, I став.
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за стилско раздобље класицизма, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Поновити карактеристичне музичке форме класицизма обрађене на претходним часовима (соната, гудачки квартет, симфонија).

Главни део:

Уз помоћ текста из уџбеника обрадити карактеристике солистичког концерта. Саслушати музички пример на ЦД запису (Л. ван Бетовен, *Концерт за клавир и оркестар бр. 1 у C-dur*, оџ. 15, I став). Дискутовати о одслушаном музичком примеру. Прочитати из уџбеника биографију Л. ван Бетовена и уочити на који су се начин испреплетали животи Хајдна, Бетовена и Моцарта.

Прочитати занимљивост о Л. ван Бетовену у уџбенику и дискутовати о њој с ученицима.

Поново слушати одабране музичке примере:

- ▶ Л. ван Бетовен, *Соната за клавир бр. 1 у f-moll*, оџ. 2, I став;
- ▶ Л. ван Бетовен, *Концерт за клавир и оркестар бр. 1 у C-dur*, оџ. 15, I став
- ▶ Ј. Хајдн, *Гудачки квинтет*, оџ. 76, бр. 1, IV став;
- ▶ Ј. Хајдн, *Симфонија бр. 103 у Es-dur*, „С ударцем тимпана“, I став.

Подстаћи ученике да препознају сличности и/или разлике у композицијама, да препознају инструменте и музичку форму која је била обрађивана на претходним часовима (соната, гудачки квартет, симфонија, солистички концерт), и да опишу своје доживљаје и утиске након слушања.

Закључни део:

Поновити обрађене наставне садржаје: сместити у простор и време раздобље класицизма, његове карактеристике у уметности, затим карактеристичне музичке облике, композиторе и њихове композиције. Одговорити на питања на крају наставне јединице у уџбенику.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 34.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, извођење

Наставна јединица: **МУЗИКА У СРБИЈИ ДО XVIII ВЕКА**

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 2.1.3, МК. 3.2.1.

Кључни појмови: коледање, лазарице, крстоноше, додолске песме, литургија (бого-служење), Стефан Србин, народни инструменти

Циљеви: описмењавање, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога народа, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- ▶ **Образовни:** упознавање и неговање традиционалне музике и културе власти-тог народа.
- ▶ **Функционални:** обрада текста и илустрација у уџбенику, слушање, певање и дискусија о музичким примерима – Кир Стефан Србин, *Ниња сили небесније*; С. Ст. Мокрањац, *Свешосавски шројар*, глас трећи.
- ▶ **Васпитни:** неговање интересовања и осећања поштовања и вредновања лич-не културе и музике.

Тип часа: час обраде, час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, певање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: српски језик, историја, географија, веронаука

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Подстаћи ученике да се присете шта су до сада чули и научили о музици у Србији (народна музика и народне игре и инструменти, духовна музика, дела С. Ст. Мокрањаца, итд.).

Главни део:

Прочитати први део текста из уџбеника. Подстаћи ученике да препричају које све обичаје из народа познају, и који се од њих изражавају музиком, тј. које све обичаје, славља и окупљања прати музика: коледање, лазарице, крстоноше, додолске песме... Према нотном тексту у уџбенику отпевати коледарску и додолску песму.

Прочитати текст из уџбеника о црквеној музици у Србији у средњем веку и о значају Ћирила и Методија, о вокалном певању у литургији и о настајању српске црквене музике (*Осмојласник*). Подстаћи ученике да се присете шта је *Осмојласник*, а шта тропар. Напоменути улоге охридског просветитеља Климента и Светог Саве у развоју српске духовне музике у средњем веку. Истакнути да је у најтешњој вези са развојем српске и македонске музике било деловање Јована Кукузеља који је реформисао музичку теорију и нотно писмо. Истакнути и важно жариште српске средњовековне културе (манастир Хиландар) и деловање Стефана Србина. Саслушати музички пример са ЦД записа – Кир Стефан Србин, *Ниња сили небесније*.

Дискутовати о фресци *Рујање Христџу* из цркве Св. Ћорђа у Старом Нагоричину и инструментима на слици.

Прочитати текст из уџбеника о световној музици у Србији у средњем веку и истаћи улогу музике на дворовима у време Немањиха. Нагласити како су се називали средњовековни извођачи музике и сродни путујући забављачи (скомраси, гудеци, свиралници и праскавници) и које су инструменте користили (свиране, лауте, трубе, добоши, гајде, итд.).

Прочитати текст из уџбеника о музици у Србији након продора Турака (подстаћи ученике да се присете када је пропало Српско царство и када је почела најезда Турака). Прочитати занимљивост о путопису Саломона Швајгера и дискутовати о слици која приказује музичку капелу београдског беглеберга.

Саслушати са ЦД записа и отпевати музички пример – Стеван Ст. Мокрањац, *Светиосавски ѿройар*, глас трећи. Објаснити како је расељени српски народ чувао музичку културу за време најезде и владавине Турака и објаснити који су били најчешћи народни инструменти (гајде и гусле). Уз помоћ постера и/или графофолије показати како изгледају ти народни инструменти. Нагласити да се први знаци буђења грађанске музичке културе у Београду и Војводини јављају тек почетком XVIII века услед престанка турске феудалне доминације.

Закључни део:

Поновити кључне појмове обрађене на часу о историји музике у Србији до XVIII века.

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 35.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање

Наставна јединица: ПРЕГЛЕД МУЗИЧКО-СТИЛСКИХ РАЗДОБЉА

Образовни стандарди који се могу применити:
МК. 3.1.2, МК. 3.2.2.

Кључни појмови: музичко-стилска раздобља, музика у праисторији, античка музика, музика у средњем веку, ренесанса, барок, класицизам

Циљеви: описмењавање, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања, упознавање музичких стилова

Задаци:

- ▶ **Образовни:** поновити кључне појмове из историје музике (музичке форме и композиторе) од праисторије и од периода антике до класицизма.
- ▶ **Функционални:** обрада текста из уџбеника, проучавање илустрација, слушање одабраних музичких примера везаних уз музичко-стилске периоде и дискусија о њима.
- ▶ **Васпитни:** развијање интересовања за историју музике, изграђивање културних навика за слушање уметничке музике.

Тип часа: час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, излагање, слушање

Наставна средства:

- аудитивна (ЦД запис)
- аудио-визуелна (ДВД запис, интернет)
- визуелна (постери, слике, фотографије, географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер, ДВД плејер, ТВ, рачунар, пројектор)

Корелација: српски језик, историја, географија, веронаука

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Најавити преглед обрађеног градива везаног за музичко-стилска раздобља.

Главни део:

Подстаћи ученике да наведу главне наставне теме о историји музике обрађене током наставне године у целини. Поделити ученике у групе и задати свакој групи да направи презентацију у трајању од пет минута о једном музичко-стилском раздобљу. За припрему ученицима дати 15 минута и јасна упутства за то како направити излагање.

Закључни део:

Подстаћи ученике да дискутују о излагањима и да одаберу најзанимљивије.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ПРИПРЕМА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ НАСТАВЕ

Основна школа: _____

Предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Наставник: _____ Разред: 7.

Датум: _____ Редни број часа: 36.

Наставна тема/подручје: знање и разумевање, слушање, извођење

Наставна јединица: **ПОНАВЉАЊЕ ГРАДИВА, ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ**

Образовни стандарди који се могу применити:

МК. 3.1.1, МК. 3.3.1, МК. 3.4.1.

Кључни појмови: –

Циљеви: развијање личног става, дискусија, развијање интересовања за музику, упознавање музичке културе свога и других народа, развој музикалности и креативности, неговање и развијање заједничког и индивидуалног музицирања

Задаци:

- » **Образовни:** понављање, пресек главних наставних и тематских јединица током школске године.
- » **Функционални:** понављање градива, певање песама из додатка према избору наставника и ученика – староградска песма *Ајде, Кајџо*; староградска песма *Шџо се боре мисли моје*; румунска песма *Прича о чобанчеџу са фрулицом*; Х. Ф. Диаз/Х. Марти, *Гванџанамера*; народна песма *Ђурђевдан*.
- » **Васпитни:** развијање интересовања за музичку културу.

Тип часа: час утврђивања и понављања

Облик рада: индивидуални, фронтални, рад у групама

Наставне методе: разговор, слушање, певање, свирање

Наставна средства:

- аудитивна (инструмент/и, ЦД запис)
- аудио-визуелна (–)
- визуелна (географска карта)
- текстовна (уџбеник)
- помоћно-техничка (ЦД плејер)

Корелација: српски језик, историја, географија

Литература: уџбеник, приручник

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА:

Увод и најава циља:

Најавити преглед обрађеног градива.

Главни део:

Набројати главне тематске целине обрађене током наставне године (историја музике). Певати и свирати музичке примере из последње целине у уџбенику (*Музички примери за свирање и певање*), према избору наставника и/или ученика, односно друге песме из уџбеника, па слушати примере који су се ученицима током године нарочито свидели.

Закључни део:

Подстаћи ученике да дискутују о наставним садржајима из градива музичке културе за седми разред који су били најинтересантнији.

БЕЛЕШКЕ О ЧАСУ:

ЛИТЕРАТУРА

1. Ђурић-Клеин, Стана, *Развој музичке уметности у Србији*, Школска књига, Загреб, 1962.
2. Цветко, Драготин, *Даворин Јенко и његово доба*, Београд, 1952.
3. Ковачевић, Крешимир, *Музичка енциклопедија I, II, III*, Југославенски лексикографски завод, Загреб, 1977.
4. Андреис, Јосип, *Историја музике I, II, III*, Школска књига, Загреб, 1966.
5. Маринковић, Соња, *Историја музике*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1997.
6. Миличић Прокић, Мирјана, *Збирка вокалних и инструменталних композиција са XI и XII Републичкој фестивала дечје музичкој саваралаштва*, Дечји културни центар Београд, Београд, 2007.
7. Миличић Прокић, Мирјана, *Збирка вокалних и инструменталних композиција са XIII Републичкој фестивала дечје музичкој саваралаштва*, Дечји културни центар Београд, Београд, 2008.
8. Миличић Прокић, Мирјана, *Збирка вокалних и инструменталних композиција са XVI Републичкој фестивала дечје музичкој саваралаштва*, Дечји културни центар Београд, Београд, 2009.
9. Пожгај, Јожа, *Методика музичке наставе*, Накладни завод Хрватске, Загреб, 1950.
10. Цветко, Драготин, *Јужни Словени у историји европске музике*, Нолит, Београд, 1984.
11. Кук, Дерек, *Језик музике*, Нолит, Београд, 1982.
12. Пејовић, Роксанда, *Барокни концерти*, Нолит, Београд, 1982.
13. Шонберг, Харолд, *Велики џанисии*, Нолит, Београд, 1983.
14. Тракиловић, Десанка, *Композиције за рад са хором саварије школској узраси*, Завод за уџбенике и наставна средства, Српско Сарајево, 2002.
15. Живковић, Зоран и Панајотовић, Лазар, *Школица за музички (Орфов) инструментаријум са аранжманима*, Музичко-издавачко подuzeће „Нота“ Књажевац, Завод за издавање уџбеника Нови Сад, 1991.
16. Ећимовић-Жгањер, Смиљка, *Избор мелодија народних џлесова Југославије*, Школска књига, Загреб, 1979.
17. Васиљевић, Миодраг А., *Музичка традиција за наше најмлађе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Српско Сарајево, 2004.
18. Ивановић, Мирјана, *Расјевана школа*, Музичко-издавачко подuzeће „Нота“ Књажевац, 1983.
19. Станков, Данило, *Мој мејалофон*, Музичко-издавачко подuzeће „Нота“ Књажевац, 1989.
20. Петров, Мирослава, *Хајде да џевамо*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2007.
21. Павковић, Љубиша, *Анђолоија српске народне музике – џесме из централне Србије*, Музичко-издавачко подuzeће „Нота“ Књажевац, 2009.
22. Павковић, Љубиша, *Анђолоија српске народне музике – џесме компоноване у народном духу*, Музичко-издавачко подuzeће „Нота“ Књажевац, 2009.
23. Петров, Мирослава, Петричић, Ивана, Петров, Драгана, *Хор и оркестар I*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2007.

Мирослава Петров
МУЗИЧКА КУЛТУРА 7

приручник за наставнике музичке културе за седми разред основне школе

Издавач
БИГЗ школство д.о.о.
Београд, Булевар војводе Мишића/III

За издавача
Мирјана Милорадовић

Лектура и коректура
Споменка Трипковић

Штампа
Ротографика, Суботица

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

371.3::78(035)

ПЕТРОВ, Мирослава, 1955-

Музичка култура 7 : приручник за
наставнике музичке културе : за седми разред
основне школе / Мирослава Петров. - Београд :
БИГЗ школство, 2012 (Суботица : Ротографика).
- 123 стр. : илустр., табеле ; 28 см

Тираж 1.000. - Библиографија: стр. 123.

ISBN 978-86-6049-235-9

а) Музичко васпитање - Настава - Методика
- Приручници
COBISS.SR-ID 192561420